KUUROJEN LEHTI

Tidskrift för Döva

MARRASKUU
NOVEMBER

N:o 11 - 1962

Käyttäkää

onnitteluadresseja

Kukkaset kuihtuvat! Adressi säilyy jatkuvasti rakkaana muistona ystävällänne. Kun haluatte onnitella ystäväänne hänen merkkipäivänään — kun hän täyttää vuosia, solmii avioliiton, pääsee ripille j.n.e. on paras ja kätevin tapa lähettää hänelle onnittelunne kauniilla adressilla.

Näitä adresseja saa ostaa asiamiehiltämme kuurojenyhdistyksissä. Maksu on 300 markkaa kuorineen.

Pohjaväri on aurinkoisen hiekan väri, reunat ja koristeet sekä teksti, joka tässä kuvassa näyttää mustolta, on kultaa. Suuruus 21×27,5 sm, 4 siv.

Adressin myynnistä kertyvät tulot kartuttavat Liittomme Omakotirahastoa.

Adresseja saa tilata Liittomme toimistosta. Asiamiehille 20 % palkkio.

SUOMEN KUUROJEN LIITTO R.Y.

Liisankatu 27 E 10 — HELSINKI — Postisiirtotili n:o 6825

KUUROJEN LEHTI

SUOMEN KUUROJEN LIITTO r.y:n ÄÄNENKANNATTAJA

MARRASKUU | 67 VUOSIKERTA | N:o 11 · 1962

Joulukuun numeroon tarkoitetut ilmoitukset kirjoitukset ja kuvat on lähetettävä toimitukselle ennen marraskuun 7 päivää

Tutkimusten tarpeellisuus

Kuurouden asemaa muiden invaliditeettien joukossa on verrattu peukalon sijaintiin muihin sormiin nähden. Kuurous on kuin peukalo erillään muista sormista. Minkään muun invaliditeetin seuraamukset eivät liene niin moninaiset kuin kuurouden. Kuurous kahlitsee kielen. Se estää käsitteiden muodostumisen sielumme sisimmässä. Se eristää muista ihmisistä ja pakottaa kädet puhumaan kielen sijasta. — Mutta sittenkin. Mitä on kuurous? Minkälainen on kuuro ihminen?

Mitä erilaisimmat ennakkoluulot kohtaavat kuuroa. Kuuroudesta esitetään mitä erilaisimpia mielipiteitä ja käsityksiä. Kirjoitetaan artikkeleja ja kirjojakin, joiden mielipiteet menevät huomattavasti ristiin. Joudumme jälleen kysymään: Mitä on kuurous?

Käytännölliset toimenpiteet kulkevat totuttuja latujaan. Kuurojen koulutus, huolto ja muu toiminta kuurojen työn alalla on kiteytynyt omiin uomiinsa. Näin pitää ollakin niin kauan kunnes on riittävät syyt suunnan muutokseen. Nykyinen tila rakentuu määrättyyn kuvaan kuuroudesta ja tavoitteisiin, jotka kuurolle asetamme. Mutta ovatko nämä oikeat? Onko kuuro ymmärretty oikein?

Kuurojen keskuudessa suoritettavaan työhön tottuneen on järkyttävää, joskin perin terveellistä, kuulla esim. psykiatrin kokemuksia kuuroja tutkiessaan. Tuntuu kuin pohja häviäisi omilta näkemyksiltä. Avautuu uusia näkökohtia kuurouden invaliditeettiin. Kuuro voidaan ymmärtää aivan uudelta pohjalta.

Kuurouden ongelmien tutkimiseksi tarvitaan todella työvoimaa ja uhrauksia. Maamme on muiden pohjoismaiden ohella maailman eturivissä monissa kohdin kuurojen työn alalla. Ajatelkaammepa esim. yhdistystoiminnan vilkkautta. Tutkimustyö on kuitenkin melkein kokonaan laiminlyöty. Sille ei ole varattu mahdollisuuksia. On keskitytty liikkeelläoloon totutuissa raiteissa. Nyt olisi korkea aika kiinnittää asiaan huomiota.

Tutkimustyö vaatii aina varoja. Mutta se työ on samalla arvokasta pääomansijoitusta, josta hyöty koituu kuuroille itselleen. Olisi todella kyettävä saamaan varoja tähän tarkoitukseen ja löydettävä sopivia henkilöitä tähän työhön. Tarvitsemme toisaalta runsaasti eri alojen erikoistuntijoita, joilla on edellytykset kuurouden tutkimiseksi omilla erikoisaloillaan. Tarvitsemme toisaalta myös eri alojen tutkijoiden ja työntekijöiden yhteistyötä kokonaiskuvan selventämiseksi.

JOULUKUUN NUMEROSSA JULKAISTAAN

yhteinen JOULU- JA UUDENVUODEN ONNITTELUMME, johon voitte osallistua maksamalla 100 mk nimeltä, yhdistykset 300 mk. Kehoitamme asiamiehiä yhdistyksissä ryhtymään nimien keruuseen jo ajoissa. Nimet lähetettävä lehden toimitukseen e n n e n m a r r a s k u u n 1 1 p ä i v ä ä. Maksut samalla suoritettava liittomme postisiirtotilille 6825.

KUUROJEN PÄIVÄN

VALTAKUNNALLINEN PÄÄJUHLA VAASASSA 23. 9. 62

Eräs meidän ajallemme ominainen ilmiö hyvin nopeasti kehittyvässä yhteiskunnassamme on, että samoihin ryhmiin kuuluvat ihmiset etsivät toisiaan ja liittyvät yhteen. Syynä on se, että on yhteisiä tärkeitä kysymyksiä ja asioita. Tällaisen ihmisryhmän muodostavat myös kuurot. He ovat vailla tuota ihmiselle niin tärkeätä aistia, kuuloa. Kuurojen yhteenliittyminen on ollut jo vuosikymmeniä todellisuutta Suomessa ja myös Pohjolan kansojen kesken, mutta vasta niin myöhään kuin 1951 perustettiin koko maailman kuurojen keskuselin, Kuurojen maailmanliitto. Tämän liiton tekemän päätöksen mukaan vietetään kuurojen päivää kautta maailman vuosittain syyskuun 4. sunnuntaina. Me olemme tänään kokoontuneet tänne kuurojen päivän juhlaan. Me olemme pieni joukko, mutta kuurojen määrän lasketaan maailmassa olevan yhteensä yli 2.5 miljoonaa, joten kuurojen yhteisö ei ole niinkään pieni, lausui juhlapuheessaan Suomen kuurojen liiton puheenjohtaja, dipl.ins. Runo S a v i s a a r i valtakunnallisen kuurojen päivän pääjuhlassa Vaasassa.

Ennen varsinaisen pääjuhlan alkua olivat kuurot kokoontuneet jumalanpalvelukseen kaupunginkirkkoon, jossa saarnasivat kirkkoherra T. V i r o l a i n e n ja pastori Eino S a v i s a a r i. Valtakunnalliseen pääjuhlaan kaupungintalolle oli kertynyt runsaasti juhlayleisöä seuraamaan kuurojen omaa ohjelmaa.

Juhlatilaisuuden aluksi soitti taiteilija Gösta N y m a n i n johtama yhtye Frans Suppén "Runoilija ja talonpoika". Tervehdyspuheessaan Vaasan kuurojen yhdistyksen puheenjohtaja Erkki Tuliniemi totesi, että tänään vietetään maassamme kuurojen päivää, jonka tarkoituksena on tutustuttaa kuurot ja kuulevat yhä enemmän toisiinsa sekä poistaa vielä vallitsevia ennakkoluuloja.

— Meillä on omat myötä- ja vastoinkäymisemme, meillä ei ole elämän ääniä ympärillämme, mutta me olemme tottuneet löytämään elämältä paljon muuta. Yhteiskunnan olisi lisäksi ymmärrettävä, että myös kuurot tarvitsevat työtä. On muistettava, että kuuro voi keskittyä työhönsä täydellisesti ja että hän on uskollinen työntekijä. Samalla hän toivotti juhlayleisön tervetulleeksi tilaisuuteen.

Tämän jälkeen esitti kuurojen kuoro Helena L a a k s o n johtamana erittäin kauniisti Sibeliuksen Finlandian.

J u h l a p u h e e s s a a n lausui Suomen kuurojen liiton puheenjohtaja Runo Savisaari mm. seuraavaa:

— Kuurojen päivä ei ole juhla- ja merkkipäivä vain kuuroille. Se on päivä, jolloin kiinnitetään koko yhteiskunnan huomio kuuroihin, heidän erikoisuuteensa, vaikeuksiinsa, tarpeisiinsa ja saavutuksiinsa, sanalla sanoen heidän elämäänsä. Kysymykseen, millaista on olla kuuro, voi vastata vain kuuro. Hän tietää sen omasta elämästään.

— Kuurous voidaan todeta melko varhaisessa iässä, mutta sen parantaminen ei useinkaan ole mahdollista. Tällöin käy varmasti usein niin kuin meidän kaikkien tunteman Helen Kellerin kodissa tai toisen esimerkin mainitaksemme elokuvanäyttelijä Spencer Tracyn perheessä. Vanhemmat tuntevat suurta hätää lapsensa puolesta, mutta eivät osaa häntä auttaa. Mainitsin tuon jälkimmäisen esimerkin siksi, että rouva Tracya voidaan pitää kuurojen lasten kotiopetuksen äitinä. Hänen perustamastaan opetusmenetelmästä on kehittynyt John Tracy Clinic, jonka menetelmää meidänkin maassamme on sovellettu jo kymmenen vuoden aikana.

Viime aikoina ovat tutkijat olleet yksimielisiä siitä, että kuuron lapsen tulisi saada opetusta jo hyvin varhaisista vuosista alkaen. Meillä lapset joutuvat internaattityyppisiin kuurojenkouluihin 6-vuotiaina. Tästä iästä alkaakin sitten kuurojen lasten varsinainen oppiaika, joka kestää 10 vuotta. Kuurojen kouluja on maassamme 5 suomenkielistä ja 1 ruotsinkielinen. Lisäksi on Helsingissä kaupungin ylläpitämiä kuurojen luokkia.

— Kun kouluaika päättyy, on kuuron ajateltava elämäänsä eteenpäin. Hän ehkä toivoo, että voisi oppia enemmän ja useammanlaisia asioita. Tämä on mahdollista toistaiseksi vain kirjeopistojen välityksellä. Mitään järjestettyä jatkokoulutusta ei tässä mielessä toistaiseksi ole. Oman ammatin saaminen on kuitenkin tärkeintä ja siihen kuuroilla on mahdollisuuksia. Jo vuodesta 1948 alkaen on meillä toiminut kuurojen ammattikoulu Turussa, mutta tässäkin yhteydessä on jälleen todettava, että niin kauan kuin ammattiopetusta annetaan nykyisellä pohjalla ilman, että koululla on edes omaa koulutaloa, ei tilanne ole mitenkään kuurojen kannalta tyydyttävä. Vain osa kuuroista voidaan ottaa nykyisin ammattikouluun, muut saavat hankkia itselleen ammatin tai jäädä vaille sitä.

— Myös työn haussa tulevat monet vaikeudet esiin. Kaikki työnantajat eivät tunne kuuroja ja ymmärrä heidän elämäänsä ja ovat siinä käsityksessä, että kuurosta ei ole työntekijäksi hänen laitoksessaan. Ilahduttavan runsaasti on kuitenkin niitä, jotka ovat todenneet, että kuurot ovat hyviä työntekijöitä, ahkeria työssään ja käteviä käsistään.

Työhön sijoitus on kuitenkin eräs meidän maassamme vielä järjestämätön asia. Ruotsissa ja Tanskassa huolehtivat tästä tehtävästä kuurojen konsulentit. Myös meidän liittomme on pyrkinyt tässä asiassa kuurojen kannalta positiiviseen ratkaisuun palkkaamalla erityisen kuurojen konsulentin puolipäivätoimena hoitamaan tällaisia kysymyksiä. Työvoimaa tarvittaisiin kuitenkin lisää ja lisäksi on kyseenalaista, voiko kuurojen liitto jatkaa tällaista toimintaa nykyisin saamiensa varojen puitteissa. Sen vuoksi liitto onkin esittänyt sosiaaliministeriölle kahden kuurojen konsulentin viran perustamista maahamme.

Kuurojen ongelmaa voidaan kuvata sanalla "eristetty". Kuuro on eristetty kuulevien maailmasta, jonka vuoksi kuurot yleensä etsivät toinen toisiaan. Tämä on ollut syynä erittäin voimakkaaseen yhdistystoimintaan. Yhdistyksiä on maassamme nykyisin 40, jotka yhdessä muodostavat vuonna 1905 perustetun Suomen kuurojen liiton. Toiminnasta on erikseen mainittava kuurojen kulttuuripäivät, jotka tänä vuonna järjestetään neljännen kerran.

Kuurojen vanhusten huoltoa on järjestetty yksityiseltä pohjalta ja lähinnä kuurojen ja heidän ystäviensä toimesta. Tämä vuosi on sikäli merkkivuosi, että kuurojen naisten vanhainkoti Hyvinkäällä täyttää tänä vuonna 50 vuotta. Miehiä varten yritetään saada Åvikin vanhainkodin yhteyteen oma osasto.

Eräänä puutteena kuurojen kohdalla on lisäksi mainittava, että heille ei ole järjestetty mitään oppikoulua vastaavaa oppilaitosta. Vaikka tällaista opetusta pystyisikin seuraamaan vain pieni osa kuuroista, olisi heille kuitenkin luotava tähän kaikki mahdollisuudet. Millä tavalla asia vastaisuudessa ratkaistaan, sen tulee aika näyttämään. Jotakin kuitenkin olisi tehtävä.

Me kaikki tiedämme, että kuurojen viittomakieltä taitavia kuulevia tulkkeja ei ole riittävästi. Kuurojen liitto on järjestänyt kuluvan vuoden alussa erityiset tulkkikurssit. Lisäksi on ollut pyrkimyksenä perustaa eri paikkakunnille pieniä viittomakielikerhoja, joissa halukkaille voitaisiin antaa opetusta. Vaikka kuurot tulevatkin toimeen jokapäiväisessä elämässä, esiintyy kuitenkin asioita, joissa tulkkia tarvitaan. Näin on esim. oikeustulkinnan kohdalla, joka vaatii täydellisen viittomakielen taidon.

Olen jo edellä maininnut, että kuuron suurin ja vaikein ongelma on eristyneisyys. Yhteydenpito kuuroon veljeemme ja sisareemme jokapäiväisessä elämässä on ensiarvoisen tärkeätä. Tämän pienen seikan, joka kuitenkin kuuroille on suuri asia, haluaisin jättää meidän kuulevien sydämelle tänään niin voimakkaana, että me aina muistaisimme sen ja yrittäisimme toimia sen mukaisesti.

Juhlapuheen jälkeen esitti rouva Maija-Liisa N i e m e l ä Larin Kyöstin runon Kuuro ja yhtye soitti Gösta Nymanin johdolla Olavi Helskyn sovittaman sarjan suomalaisia kansansäveliä. Tilaisuuteen toi tervehdyksen Vaasan läänin sokeainyhdistyksen puolesta Arvo L e i n o, minkä jälkeen juhla päättyi kuurojen kuoron esittämään Maamme-lauluun.

Tämän hetken kysymyksistä kertoi liiton puheenjohtaja, dipl.ins. Savisaari lehdellemme, että kuurojen konsulentit ja tulkkiasia ovat tällä hetkellä liiton piirissä ajankohtaisimmat asiat. Lisäksi tietopuolinen jatkokoulutus ja lapsiopetus ovat jatkuvasti esillä liiton toiminnan piirissä.

Kaikki nämä kysymykset vaativat toteutuakseen kuitenkin varoja. Raha-automaattiyhdistykseltä saa liitto vuosittain 5 mmk ja sosiaaliministeriöltä muutaman sata tuhatta. Samalla kun teemme toimintaamme tunnetuksi, saamme myös hieman varoja liittomme kassaan julkaisustamme Kuurojen Joulu. Liitolla on lisäksi oma kirjapaino Helsingissä ja paperialan liike Hämeenlinnassa, mutta niitten toiminnasta ei vielä ole kertynyt lisää varoja toimintaamme.

"Vaasa".

"ONNENPOTKU" arpajaiset

Lopullinen tilitys "Onnenpotku"-arpajaisista osoittaa, että niihin osallistuneet järjestöt saivat myyntinsä mukaisesti:

Maanpuolustuksen Tuki		
myynti 173.427 kpl. (39,41)	6.553.851:—	
myyntipalkkiohyvitys	405.013:—	6.958.864:—
Suomen Partiopoikajärjestö		
myynti 57.413 kpl. (13,05)	2.170.205:—	
myyntipalkkiohyvitys	110.543:—	2.280.748:—
Maatalousnaisten Tuki		
myynti 52.358 kpl. (11,90)	1.978.960:—	
myyntipalkkiohyvitys	230.999:—	2.209.959:—
Finlands Svenska Ungdomsförbund		
myynti 47.871 kpl. 10,88)	1.808.335:—	
myyntipalkkiohyvitys	103.968:—	1.913.303:—
Nuoren Voiman Liitto		
myynti 41.257 kpl. (9,37)	1.558.224:—	
myyntipalkkiohyvitys	40.105:—	1.598.329:—
Suomen Partiotyttöjärjestö		
myynti 38.109 kpl. (8,66)	1.440.151:—	
myyntipalkkiohyvitys	112.694:—	1.552.845:—
Suomen Kuurojen Liitto		
myynti 29.597 kpl. (6,73)	1.119.194:—	
myyntipalkkiohyvitys	23.675:—	1.142.869:—
	mk	17.656.917:—

Muihin verrattuna heikosta myynnistämme saimme kuitenkin melko hyvän tuloksen. Yhdistyksille, joiden piirissä myyntiä on tapahtunut, on lähetetty kirjeessä tieto, kuinka paljon ne saavat osuutenaan arpajaisista toimintansa tukemiseksi.

Toivottavasti vastaisuudessa, jos saamme uudet arpajaiset, myynti järjestetään tehokkaammin, koska siitä yhdistyksille on myös tuntuvaa rahallista hyötyä.

HJALMAR SANDBLOM

In memoriam

Yllättäen saapui viesti, että sinä ystävämme Hjalmar olit saanut kutsun keskuudestamme pois.

Kysymme miksi näin tapahtui? Tutkimattomat ovat Herra sinun tiesi. Tunsin sinut jo vuosia, olit aina hyvä, tasapuolinen meille kaikille. Teit pitkän päivätyön kohtalotovereittesi hyväksi olemalla vuosikymmeniä eri johtokunnissa. Työsi oli uhrautuvaa, toisille antavaa etkä itse pyytänyt mitään. Olit kuin isä lapsille.

Kesäkoti Sökössä oli sinun erikoisen huolenpitosi alaisena vuosikausia. Kolea kylmä syystuuli puhaltaa nyt kesäkodin pihoilla, nurkissa joka ikääkuin itkee ja suree sinua joka et enää sinne tule.

Sait leposijasi kauniista kalmistosta, jonka lähellä viljapellot lainehtivat syystuulessa. Muistosi säilyy valoisana.

K.L.

HJALMAR SANDBLOMIN VIIMEINEN MATKA

Helsingin Kuurojen yhdistyksen monivuotisen puheenjohtajan Hjalmar *Sandblomin* ruumiinsiunaus tapahtui syyskuun 15 päivänä Espoon kirkossa. Vainajan lähimmät omaiset sekä suuri joukko helsinkiläisiä kuuroja ja heidän ystäviään oli saapunut saattamaan Hjalmar Sandblomia hänen viimeiselle matkalleen. Arkun äärellä olivat kunniavartiossa Helsingin Kuurojen Yhdistyksen ja urheiluseura Heron liput.

LUETUS-TAULUISTA KUVARUUTUUN

Kuopiossa ilmestyneen sanomalehti Tapion Kotomaalta-osastossa oli 25. 5. 1861 seuraava uutinen: *"Turun kaupunkiin asetetun kuuromykkäin koulun johdattaja Karl Henrik Alopaeus on kirjeessä Kuopion konsistoriumille ilmoittanut aikovansa ensi tulevana heinäkuuna tulla tähän kaupunkiin rippikoulua pitämään näillä seuduin asuville kuuromykille, sekä pyytänyt konsistoriumin antamaan tästä tiedon ja kehoittamaan vaivaishoidon johtokuntia, sekä jokaista, jolla kuuromykistä on huolenpitoa, valvomaan siitä, että jokainen ripillä-käymätöin kuuromykkä saatettaisiin tähän kouluun, jota pidetään 8 eli 10 viikkoa ja jonka alkupäivä toiste tulee Tapiossa julistettavaksi. Tästä on konsistoriumi jo lähettänyt ilmoituskirjeen papistolle, vaan ei tuo liene liikaa, jos Tapiokin asian julkasee. Tapio siis tämän kautta sen tekee, toivolla, että jokainen asianomainen tätä asiata tarkoin miettien saisi sydämehensä niin elävän tunnon siitä onnettomasta tilasta, joka on kuuro-mykkäin osaksi tullut, ettei heittäisi käyttämättä sitä tilaisuutta, joka nyt on tarjona näille raukoille saadaksensa heille edes jonkun tiedon ja ymmärryksen kuolemattomiin sieluinsa hoidosta."*

Kesäkuun 15 päivänä samassa lehdessä viitataan nimikirkkoherra C. H. Alopaeuksen ilmoitukseen lehden viimeisellä sivulla. Ilmoitus oli seuraavanlainen:

"Tämän kautta saan minä ilmoittaa aikomukseni olevan ensitulevan heinäkuun 2:na päivänä alottaa sitä kuuro-mykkäin koulua Kuopion kaupungissa, josta Tapion 21 n:ossa ennen on mainittu. Siinä koulussa annetaan opetusta erinomaittain uskon-opin kappaleissa varsinkin niille vanhemmille kuuro-mykille, jotka eivät vielä ole käyneet Herran Ehtoolliselle, sekä neuvoa ja selitystä asianomaisille vanhemmille ja hoitajoille miten nuoria kuuro-mykkiä tulee kotona hoitaa, kunnes heitä taidetaan kouluun saada. Jotka tahtovat näitä opetuksia ja neuvoja viljellä, tulkoot nimitettynä päivänä kello 9 aamusella gymnasiumin kartanoon, jossa koulu tulee pidettäväksi. Turun kaupungissa 8 päivänä kesäkuuta 1861.

C. H. Alopaeus
Kuuro-mykkäin koulun johtaja
Turussa."

Näin sitten tapahtuikin, että nimikirkkoherra Alopaeus saapui Kuopioon ja aloitti täällä heinäkuun 2 päivänä koulunsa, jota kesti elokuun 17 päivään. Kutsu oli kuultu, ja Tapion mukaan paikalla oli kolmekymmentä kuuromykkää. Lehti viittaa siihen, kuinka Porvoossa oli aikaisemmin vastaavasti alettu viiden ja Turussa kahdentoista kuuromykän kanssa, ja jatkaa: *"Tämä todistaa, että meillä on saatu jo luottamusta tämmöiseen kouluun ja että tarpeeseen olis täälläkin Kuopiossa vakinainen kuuromykkäin koulu."*

Kuurojen opettajan tehtävää verrataan lähetyssaarnaajan tehtävään: kaikki on alettava alusta. Sivullisista näyttää kuin uusi maailma olisi avautunut näille ensimmäisille oppilaille, jotka näyttivät iloisilta, tyytyväisiltä ja onnellisilta. Mainittuaan, että Suomessa on kaikkiaan 1500 kuuromykkää, lehti julkaisee oppilaiden nimiluettelon, heidän kotipaikkansa ja ikänsä. Nämä Alopaeuksen oppilaat olivat kotoisin pääasiassa Kuopiosta ja Pohjois-Savon pitäjistä, joku oli kauempaakin, kuten Nurmeksesta, Juuasta tai Hankasalmelta. Ikä vaihteli 11 ja 41 ikävuoden välillä.

Elokuun 10 päivänä on Tapiossa uutinen, jonka mukaan *"ensi viikolla päättyy kuuro-mykkäin opettaminen, jota täällä näinä aikoina on katseltu ja mielihartaudella ihasteltu. Opettaja varakirkkoherra Alopaeus rientää pois meidän majoiltamme."*

Kasteen liiton uudistaminen olikin sitten seuraavana lauantaina ja Herran ehtoollinen sunnuntaina.

Kuopion asioita virkeästi seuraava Tapio kuvaa tätä rippikoulua ja sen päättymistä seuraavasti:

"Kuuromykkäin rippikoulu täällä lopetettiin tällä kertaa viime lauvantaina 17 p. t.k. oltuansa uutterasti toimessa 7 viikkoa. Samana päivänä jälestä puolenpäivän uudistivat näistä 7 miehen ja 7 vaimonpuolta, siis yhteensä 14 kuuromykkää, kasteensa liiton tuomiokirkon alttarin edessä. Tätä ensimmäistä tämänlaatuista tilaisuutta näkemään oli silloin saapuville tullut paitsi H.K. piispaa, tuomio-rovastia ja muita seurakunnan opettajia, lähes koko tuomiokirkon täydeltä sekä herras- että talonpoikaista väkeä. Sangen liikuttavaa ja ilahduttavaa oli nähdä millä liikutuksella, halulla ja vakavuudella nämä, sekä ensin selittivät tietonsa ja käsityksensä uskonopin tärkeimmissä perustuksissa, että myös vannoivat tavallisen uskontunnustuksen. Siinä on tarvittu ainoasti kirkkoherra C. H. Alopaeuksen lempeä, peräti malttava ja kaikesta sydämen halusta lähtevä opetuslaatu ja uutteruus, että on saatu nämä kuulon-aistinta ja puheen lahjaa puuttuvat ja siis koko kristinopin perustotuuksista, niinkuin kaikista muistakin tiedoista osattomat ihmisparat näin vähässä ajassa niin selvään tietoon, että voittivat monen tavallisen kuulevan ja lukevan rippilapsen, niinkuin heidän viittaamalla annetut selitykset kyllin todistivat. Seuraavana päivänä viime sunnuntaina, jona vielä päälliseksi saarnattiin mykästä ja kuurosta, annettiin heille sitte Herran p. ehtoollinen, joka toimitus myös oli yhtä liikuttava ja juhlallinen. Tämän jakamisen toimitti vaan sillä heille nyt opetetulla käsin-viittailema-puheella itse kirkkoherra Alopaeus ja kieliopettaja Kuopion lukiossa Roos. Samalla tapaa se on käynyt itse opetuskin ja niin toimitettiin kasteen liiton uudistaminenkin sekä siinä edeltä pidetty tutkinto, joissa kuitenkin kirkkoherra Alopaeus, että muutkin kuulijat sitä ymmärtäisivät, on aina hiljaisella äänellä lukenut suullansakin sitä samaa, mitä käsin viittomalla kuuromykille on selittänyt. — Uusi ajatus-piiri ja niinkuin kokonaan uusi maailma on näille nyt tämän siunatun opetuksen kautta avautunut."

Sitten lehti kuvaa oppilaiden kiintymystä opettajaansa: *"Ei siis ihme, jos ovat koko kouluaikansa osoittaneet erinomaista rakkautta ja kiitollista mieltä opettajallensa. Ensimmältä esim. oli ollut vaikia heitä saada siihen ymmärrykseen ja uskoon, että tämä rakastettu opettajansa olisi yhtähyvin synnin alainen kuin he ja kaikki muutkin ihmiset. Olivatpa myös ihmetelleet ja kyselleet kumppaneiltansa: "Miksikä eivät kaikki papit ole näin hyviä."*

Vielä lehti viittaa kuurojenkoulun tarpeellisuuteen mainiten, että sellaista on jo hallitukselta anottu. Alopaeuksen avustajina opetuksessa mainitaan mamsellit Ahnger ja Kjöllerfeldt sekä maisterit Roos ja Warelius, jotka myös *"siinä sivussa itse opettelivat kuuromykkäin opetustapaa ja niitä yhteisesti seurattavaksi otettuja viittailema-merkkejä."*

Loppumainintana lehti kirjoittaa: *"Aivan yleisen tarkastuksen herätti tämä koulu täällä. Sadoittain ihmisiä kävi opetus-aikoina tätä katsomassa, niin herroista kuin talonpojista."*

Alopaeus laati koulun loputtua kalustoluettelon, jonka mukaan *"kuuromykkäinkoulu Kuopiossa" omistaa 200 kpl suomalaista luetus-taulua, 1 ruotsalaisen ja 1 suomalaisen kieliopin kuuromykille, 6 kpl kivipainossa painettuja käsiaapisia, 1 suomalaisen luvunlaskukirjan, 1 suomalaisen aapisen, 3 lineaalia, 2 kuvataulua ja säästökassalaatikon.* 18 kivitaulua on annettu *"kuuromykkäin myöten"* ja *"samoin kaikki piirtokivet kulutetut."*

Anomuksen, johon edellä on viitattu, teki Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli senaatille elokuun 14 päivänä 1861. Anomusta perustellaan sillä, että Kuopion läheisissä seurakunnissa on runsaasti kuuromykkiä. Koulun ylläpitoa varten pyydettiin 1100 ruplan suuruista vuotuista määrärahaa sekä lupaa saada kantaa hiippakunnassa erityinen kollehti koulun oppilaiden hyväksi. Kouluun ehdotettiin yhtä opettajaa, joka samalla olisi koulun johtaja, sekä yhtä opettajatarta.

15 päivänä toukokuuta 1862 annettiinkin sitten Hänen Keisarillisen Majesteettinsa armollinen julistus Kuopion kuuromykkäinkoulun perustamisesta. Koulua varten myönnettiin 600 ruplan suuruinen vuotuinen määräraha, jonka tuli jakautua laitosta hoitavan opettajattaren ja uskonnon opettajan palkkoihin, huoneiston vuokraan, polttopuihin ja valaistukseen sekä opetustarpeisiin. Lisäksi määrättiin kannettavaksi vuotuinen kollehti koulun hyväksi. Tuomiokapituli olikin ehdottanut toisena vaihtoehtona tällaista ratkaisua viitaten siihen, että valtion varat eivät ehkä olisi riittäneet 1100 ruplan määrärahaan.

Toimintansa koulu alkoi syyskuun 15 päivänä 1862, koska silloin on sisäänkirjoitettu yksi oppilas. Seuraavana päivänä tuli toinen, ja näin tippui kouluun oppilaita pitkin lukuvuotta, viimeinen vielä huhtikuussa. Yhteensä kirjoitettiin koulun matrikkeliin ensimmäisenä lukuvuonna 17 oppilaan nimet. Näistä erosi jo syyslukukaudella kolme ja kevätlukukaudella yksi sekä kuoleman kautta kaksi. Oppilaiden ikä vaihteli kymmenestä neljäänkymmeneen vuoteen.

Koulun ensimmäisenä opettajattarena ja samalla johtajana toimi neiti *Emilia Kjöllerfeldt* ja ensimmäisenä uskonnonopettajana pastori *C. H. Roos.* Viimemainittu vuoteen 1869. Ensimmäisenä koulun neuvoston puheenjohtajana oli tuomiorovasti *G. A. Borg.*

Johtaja *Kustaa Killinen* mainitsee koulun 50-vuotishistoriikissa, että kertomusten mukaan koulun ensimmäinen huoneisto oli vuokrattu Suokadun varrelta sittemmin konrehtori Aschanin omistamasta talosta. Oppilaat oli sijoitettu täysihoitoon kaupunkilaisten koteihin. Erikoispiirteenä mainittakoon, että katsottiin olevan eduksi oppilaiden sijoitus sellaisiin käsityöläisperheisiin, missä he koulunkäyntinsä ohessa voisivat oppia itselleen sopivan ammatin.

Ensimmäiset kaksikymmentä vuotta koulun oppilasmäärä pysytteli alle kahdenkymmenen. Monet oppilaista erosivat parin kolmen vuoden koulunkäynnin jälkeen. Tavallisin syy tähän lienee ollut varain puute. Myöskin lienee katsottu riittävän sen opetuksen, mikä oli edellytyksenä oppilaan pääsyyn Herran ehtoolliselle. Poikkeuksiakin on. Eräs kuopiolainen poika tuli kouluun viisivuotiaana ja kävi sitä yhteensä yhdeksän vuotta.

Erityiseen luokkajakoon eivät asiakirjat viittaa vasta kuin lukuvuonna 1873—1874, jolloin koulussa on ollut kaksi luokkaa, ensimmäinen ja toinen (ylempi). Seuraavana lukuvuonna niitä oli jo kolme, sitten neljä ja lukuvuonna 1876—1877 viisi. Oppiaineina mainitaan lukuvuonna 1877—1878 uskonto, havainto-opetus, äidinkieli, puhe, puheen huomaaminen, laskento, maantieto, luonnontieto, kaunokirjoitus, piirustus ja voimistelu.

Emilia Kjöllerfeldt hoiti koulun opettajattaren ja johtajan virkaa vuoteen 1874. Johtajaksi nimitettiin nyt maisteri *Gustaf Kristian Hendell,* joka oli seurannut kuuromykkäin opetusta Ruotsissa ja Norjassa sekä ollut lukuvuoden opettajana Manillan kuuromykkäinkoulussa. Näihin aikoihin oli täällä otettu puhemenetelmä käytäntöön, ja Hendell toi sen mukanansa Kuopioon. Voimme näin hyvällä syyllä yhtyä johtaja Killisen lausuntoon, että G. K. Hendell oli Suomen kuuromykkäin puheopetuksen tienraivaaja.

Hendellin käsitys kuuron lapsen kasvatuksesta kuvastuu kauniisti hänen kirjeessään, jossa hän antaa ohjeita kuuron lapsen kotikasvatuksesta. Hendell kirjoittaa: *"Siis: vanhempain tulee kaikissa suhteissa kohdella lasta hellyydellä ja sovittavalla, suurella rakkaudella, aina muistaen, että k.m. lapsi on vieras vanhempainsakin seurassa. Heidän tulee viittauksilla ja hyvillä esimerkeillä opettaa lasta huomaamaan Jumalan suuruutta ja armoa niin luonnossa kuin ihmisen elämässä. — Hyvää on myös antaa lapsen käydä kirkossa, Jumalan palvelusta katselemassa. Taivaan tähdet, kedon kukat, metsän eläimet, — kivet ja kalliot, itse jää ja lumikin, — kuohuvat kosket y.m. ovat olletikin kuurom. todistajina Jumalan kaikkiläsnäolosta, samassa kuin ne monet havainto-opilliset esineet tarkkaan kasvattajan opetuksessa. — K.m. lapsi ei ole pidettävä parempana ei huonompana muita lapsia. Sen erehdykset ja virheet oikaistaan ja rangaistaan heti niitä huomatessa,*

Ruumiinsiunauksen toimitti Espoon ruotsalaisen seurakunnan kirkkoherra Thure af Björksten tekstinään Matteuksen evankeliumin 15 luvun jakeet 29—31. Kauniin sanoin hän puhui siitä, miten kuuroilla, sokeilla ja rammoilla oli ja on auttajansa Jeesuksessa, sekä lohdutti omaisia iankaikkisen elämän toivolla. Puhe tulkittiin viittomakielellä kuuroille. Ruumiinsiunauksen jälkeen esitti kuurojen kuoro laulun "Sun rauhasi anna mulle . . .". Hjalmar Sandblomin läheiset kuurot ystävät kantoivat tämän jälkeen arkun Espoon kirkkomaahan.

Omaisten laskettua seppeleensä hautakummulle astui haudan ääreen Helsingin Kuurojen yhdistyksen johtokunta puheenjohtaja Torsten Rikströmin puhuessa vainajan muistolle. Tämän jälkeen laskivat seppeleensä Sökön kesäkotikomitean jäsenet, kuurojen urheiluseura Hero sekä lukuisat kuurojen yhdistyksen eri alaosastot, joiden toimintaan Hjalmar Sandblom oli antanut eläessään tarmoaan ja voimiaan. Vielä laskivat kymmenet yksityiset kuurot kukkavihkonsa hautakummulle mainiten kiitoksen ja kaipauksen sanoja vainajan muistolle. Sen jälkeen kun vielä oli veisattu haudalla yhteisesti virsi "Sun haltuus rakas Isäni" siirryttiin kirkon läheisyydessä olevaan seurakuntasaliin kahvitilaisuuteen. Täällä luettiin ne monet kymmenet suruadressit, joilla vainajan ystävät läheltä ja kaukaa olivat halunneet kunnioittaa Helsingin kuurojen keskuudessa niin pidetyn johtajan ja ystävän Hjalmar Sandblomin poissiirtymistä.

vaan siten että lasta aina kohdellaan oikeudella ja rakkaudella. Hyvä esimerkki on paras kasvatuskeino!"

Hendell kuoli jo vuonna 1878. Samana vuonna oli koulua kohdannut toinenkin onnettomuus. Seppä Hyvärisen talossa, jossa koulu silloin majaili, sattui tulipalo, joka turmeli kouluhuoneiston sekä tuhosi suurimman osan koulun arkistoa.

Hendellin kuoltua koulu jäi kahden opettajattaren, *Aleksandra Stenbergin* ja *Aina Hellströmin* vastuulle. Rouva Stenberg kuoli jo vuoden 1879 lopulla. Hänellä oli kuitenkin sairautensa aikana syyslukukauden ollut sijaisena neiti *Emilia Strunck*. Näin joutuivat kaksi nuorta opettajatarta Hellström ja Strunck hoitamaan koulua lukuvuoden 1879—1880. Neiti Hellströmistä tuli myöhemmässä vaiheessa Kuopion kuurojenkoulun ensimmäinen asuntolan johtajatar.

Koska koulun johtajan virka oli hoitajaa vailla, julistettiin v. 1879 haettavaksi 1000 markan suuruinen stipendi Ruotsin kuuromykkäinopetukseen tutustumista varten. Apurahan sai *Kustaa Killinen*, joka opintomatkaltaan palattuaan nimitettiin Kuopion kuuromykkäinkoulun vt. johtajaksi. Myöskin koulun opettajat olivat virkaatekeviä, koska tarkoitus oli järjestää Suomen kuuromykkäinopetus uudelleen.

Vierähti kuitenkin vuosikymmen ja vähän toistakin, ennenkuin tämä suunniteltu uudistus pääsi toteutumisvaiheeseensa. Armollinen julistus kesäkuun 30 päivältä 1892 määräsi, että kuuromykkäinkoulut jaettiin puhekouluihin, kirjoituskouluun ja viittomakouluun, Kouluihin perustettiin asuntolat ja opetus määrättiin maksuttomaksi, mutta asunnosta, ruoasta ja hoidosta oli perittävä oppilasta kohden 200 markkaa. Tämä summa kummitteli kuurojenkoulujemme tileissä vielä vuonna 1961. Nythän se on poistettu.

Kuopion koulusta tuli nyt virallisestikin puhekoulu ja sen opettajakunta vakinaistui.

Armollinen asetus 10 päivältä maaliskuuta 1904 täydensi edellistä sekä korjasi ne puutteet, mitkä vuosikymmenen kokemuksen perusteella oli siinä havaittu. Tärkeimmät uudistuksista lienevät olleet oppilaiden jako lahjakkuuden mukaan rinnakkaisosastoihin sekä heidän kouluun ottamisensa joka toinen vuosi.

Oppilaiden lukumäärä oli alkanut melko jyrkästi nousta, ja vuonna 1892 heitä oli jo 81. Mitä koulun entisistä oppilaista oli tullut, kuvaa johtaja Killinen seuraavasti: *"Ylipäänsä on niistä, jotka vähänkin enemmän ajan ovat saaneet koulua käydä, tullut kunniallisia ja ahkeroita työntekijöitä, jotka kyllä toimentulostaan huolta pitävät; mutta niitä, jotka lyhemmän ajan ovat laitoksessa olleet, valitettavasti usein tavataan ammatissaan, jota olivat harjoittaneet ennen kouluun tuloaan, ympäri kiertämässä ja kerjäämässä."* Poikkeuksia tietysti on, niinkuin aina, puoleen ja toiseen. Niinpä *"yksi mies on useita vuosia ollut innokas viinan salakauppias."* Edelleen johtaja Killinen kirjoittaa: *"Monet miehistä ovat menneet naimisiin kuulevain naisten kanssa, mutta vaimon puolisista, entisistä tämän laitoksen oppilaista ei ole kukaan joutunut naimisiin."*

Koulu oli näinä ensimmäisinä vuosikymmeninään useaan otteeseen joutunut vaihtamaan vuokrahuoneistoa. Useinkin nämä huoneistot lienevät olleet koulun tarkoituksiin huonosti sopivia, koska johtaja Killinen kirjoittaa: *"Tämän ohessa ilmoitan toiveeni olevan, että koulu niin pian kuin mahdollista saisi mukavamman ja vakavamman olopaikan kuin sillä nyt on ollut, mutta tällä kerralla ei asia olle autettavissa."*

Apu tuli kuitenkin pian: koulu pääsi jo seuraavana vuonna muuttamaan nykyiselle paikalleen Kuopionlahden rannalle (1889). Tämä oli suurelta osalta senaattori Yrjö-Koskisen ansiota. Tontti ei silloin vielä ollut nykyisen suuruinen, mutta jo v. 1892 valtio lunasti viereisen tontin, jonka rakennuksiin sijoitettiin koulun asuntola. Tästä koulun nykyisestä sijainnista Killinen kirjoittaa: *"Ei ole vähäksi arvosteltava sitäkään, että kuurom. koulutalon asema on kaunis, sillä lapsiin, jotka eivät voi nauttia soiton ja laulun kauneudesta, ei lintujen laulusta eikä äitinsä hellästä äänestä, sangen paljon vaikuttaa se, että he ympäristössään saavat edes n ä h d ä kaunista ja siistiä."*

Nykyisistä rakennuksistaan koulu sai ensin asuntolarakennuksen syksyllä 1897 ja koulurakennuksen vuotta myöhemmin. Oppilasmäärä oli nyt kohonnut niin, että se ensi kerran ylitti sadan lukuvuonna 1896—1897 ja vuodesta 1902 sadan tai siitä yli aina vuoteen 1912.

Ensimmäisen maailmansodan sekä Suomen vapaussodan aikaiset vaikeudet tuntuivat myöskin Kuopion kuurojenkoulun piirissä. Mutta vaikka elintarvikkeista oli puute, ja hoitokotien emännät sanoivat irti vuokrasopimuksensa, koska heillä ei ollut aina ruokaa omiksikaan tarpeikseen, saattoi koulu kaikesta huolimatta jatkaa toimintaansa keskeytymättä aina kevättalveen 1918. Silloin tilanne alkoi jo käydä kestämättömäksi. *"Mihin minä ne sitten panen,"* Kustaa Killinen kirjoittaa Suomen senaatille Vaasaan, kun oppilaiden irtisanominen jatkuu, ja yhteydet oppilaiden koteihin ovat hankalat. Jännittäviäkin hetkiä koulu joutui kokemaan tämän kevättalven aikana, kun kaupungilla taisteltiin, opettajat kiirehtivät kuka kynnelle kykeni koteihinsa, ja koulun johtaja kokosi oppilaat asuntolaan, missä jakeli heille leipää koulun vähistä varastoista. Sattuipa niinkin, että koulua vastaan tehtiin hyökkäyksiä. Nyt oli pakko saada oppilaat koteihinsa. *"Usein lippukansselissa kirjoitin itse liput ja käskin lyödä leiman alle, sanoen että perikää maksu valtiolta jos tahdotte, mutta oppilasten täytyy päästä pois Kuopiosta nälkää näkemästä,"* kirjoittaa johtaja Killinen näitä aikoja muistellessaan. Osa oppilaista saatiin kotiutettua jo talvella, osa jäi kouluun, kunnes hekin vähitellen kevätlukukauden kuluessa pääsivät koteihinsa, *"joka päivä aukeni uusia teitä oppilasten kotiin pääsylle ja koulun loppumiselle tapahtui niin vähitellen kuin keväisten jäiden sulaminen,"* kuten johtaja Killinen muistelmassaan kertoo.

Vuosi 1922 alkaa tavallaan uuden vaiheen Kuopion kuurojenkoulun historiassa. Johtaja Kustaa Killinen, joka yli neljäkymmentä vuotta oli toiminut koulun johtajana, kuoli äkkiä tammikuun 5 päivänä 1922. Menetys tunnettiin syvästi ei ainoastaan oman koulun piirissä vaan myöskin koko maan kuurojenopetuksen alalla. Johtaja Killinen oli erittäin monitoiminen mies; hänen vaikutuksensa ei rajoittunut vain omalle työsaralleen, jolla hän toimi uusien urien aukojana, vaan hänen harrastuksensa ulottuivat myös yhteiskunnallisen toiminnan piiriin. Kymmenet vuodet hän kuului Kuopion kaupunginvaltuustoon ja oli sen puheenjohtajana pitkät ajat. Valtiopäivillä hän edusti Kuopiota vuosina 1897—1906. Hän kuului Pohjois-Savon kansanopiston johtokuntaan ja oli perustamassa Kuopion suomalaista yhteiskoulua. Hänen muistoksensa on yksi

TIDSKRIFT FÖR DÖVA

OFFICIELLT ORGAN FÖR FINLANDS DÖVAS FÖRBUND r.f.

NOVEMBER | 66 ÅRGÅNGEN | Nr 11 - 1962

Också döva kan köra bil

Dövhet är intet hinder för bilkörning. Med specialtillstånd från kommunikationsministeriet kan en döv person avlägga prov för körkort. Också den som är döv från födelsen kan få körkort — och det är inte beroende av hur väl han mekaniskt lärt sig att tala.

I Finland finns ett par hundra döva bilförare. Dessutom finns det många döva motorcyklister och mopedister, berättar ombudsmannen i de dövas förbund Rurik P i t k ä n e n, som också själv har körkort. Åtminstone tre döva har varit lastbilschaufförer till yrket, men däremot torde det inte bland de döva ha funnits buss- eller taxiförare. Bilbranschen ger dessutom flera döva arbete som montörer o.d.

De döva har bildat sin egen bilorganisation, som är så ny att dess verksamhet ännu inte funnit sina former. Medlemsantalet är cirka 70. I augusti hölls den första biltävlingen för döva i form av en hundra kilometers nattorientering. Deltagarna var elva och alla kom i mål — en körde visserligen vilse, men sådant händer ju i orienteringstävlingar. Också körskicklighetsprov ingick i tävlingen. Nästa sommar är det meningen att anordna en ny tävling för döva och då ta med motorcyklisterna i en särskild klass. Fristående körskicklighetstävlingar har också övervägts.

Ombudsman Pitkänen själv har redan sitt andra körkort och sin andra bil. Han har långt över hundratusen kilometer vid ratten bakom sig, och han har alltså grunlig erfarenhet av hur den döve klarar sig som chaufför.

— Mitt arbete gör att jag måste resa mycket. Att vara beroende av tidtabeller är besvärligt och leder ofta till tidsförlust. Dessutom kommer man till många orter mera direkt per landsväg än t.ex. med tåg, och därför beslöt jag att gå i körskola, berättar han. — Bilen gör det ju dessutom lättare att åka ut till sommarstugan.

Bilskolan beredde mig inga svårigheter. Läraren och jag kom överens om handsignaler att använda under bilövningarna. Eftersom läraren talade mycket tydligt, kunde jag vara med på föreläsningarna som alla andra, och därtill läste jag litteratur i ämnet. Krångligare saker reddes ut skriftligen av läraren.

Körningen sedan jag fick kortet har gått bra. Utom backspegeln inne i bilen använder jag två yttre backspeglar. Det är nödvändigt bl.a. därför, att jag inte hör ljudsignaler från en bil som eventuellt befinner sig i "död vinkel".

Servicestationer och verkstäder har kunnigt folk, det räcker om man visar dem var felet är. Man behöver inte förklara någonting därutöver för dem. Detsamma gäller polisrazzior — det räcker med att man visar sina papper. Jag har kört mycket utomlands, och det har också gått bra. I själva verket är ju en icke språkkunnig hörande bilist utomlands inte alls bättre ställd. Han har ingen nytta av vare sig talförmåga eller hörsel, eftersom man inte förstår honom, och han inte vet vad man säger till honom. Den hörande får då trygga sig till teckenspråk alldeles som vi döva.

De kvinnliga döva förarna är få. Fru Thora S a a r i i Helsingfors har emellertid haft körkort någon tid.

— Jag bad ofta på kvällarna min man köra mig, när jag hade ärenden att uträtta eller skulle på besök. Slutligen fick han nog av det och föreslog att jag skulle lära mig köra själv, berättar fru Saari. Han tog kontakt med en bilskolelärare, som var granne till mig när jag var barn. De kom överens om en tid och en vacker dag fann jag mig vara elev i bilskolan.

— Jag känner ljudet, svarar den från födelsen döva fru Saari på frågan, hur hon vet vilken växel hon bör lägga in. — Körövningarna gick bra och körprovet klarade jag i första försöket. Mera möda gav den teoretiska undervisningen, det var en hel mängd nya och främmande termer. Dem studerade jag flitigt med lärarens hjälp — huvudsakligen gick undervisningen skriftligen. Hemma läste jag handledningen för körkortsaspiranter och frågade dessutom min man och bilkörande döva vänner till råds.

När jag fått körkortet körde jag till en början mycket litet, eftersom den bil vi hade då hade osynkroniserad växellåda och en del andra besvärliga egenskaper. Sedan vi bytte bil har jag kört både ensam och tillsammans med barnen. Ett enda mindre missöde har inträffat. Jag blev tvungen att stanna i en korsning och motorn slocknade. Bilen började rulla bakåt, och jag märkte det inte i tid utan bilen törnade mot den som kom bakom mig. Några skador blev det emellertid inte, och den "påkörda" tog det hela mycket lugnt.

— I själva verket är de döva lättare att undervisa än många andra, konstaterar bilskoleläraren Olli N i k u n e n, som har haft många döva elever. — De tar undervisningen på allvar, och man behöver inte förklara

samma sak för dem många gånger, de lägger den genast på minnet. I övrigt är de döva uppmärksammare och omsorgsfullare, det förefaller rentav, som om de förstod allt — också bilkörningens tekniska sida — bättre än den vanliga genomsnittseleven. Kanske beror det just på att de är mera uppmärksamma. Dessutom ställer de mycket träffande frågor.

När meningen med och användningen av de olika kontrollerna i bilen först förklarats i skolan, kommer vi överens om de handsignaler, som under körningen låter den döva eleven veta när han skall öka eller minska på gasen, trycka ned eller släppa upp konan, bromsa osv. Det är förundransvärt, hur de döva ända från den första körövningen jämsides med körningen förmår följa lärarens signaler. I allmänhet är det vanligt, att eleven under de första körövningarna inte just vågar släppa vägen med blicken, för att inte tala om att han skulle hinna se åt sidan eller bakom sig. Från denna "regel" utgör de döva ett klart undantag.

Det är inte omöjligt, att en döv skulle orka följa med de för alla bilskolans elever gemensamma föreläsningarna. Men bättre resultat når man kanske, om samma lärare som kör med honom också reder ut teorin, när de en gång har funnit ett "gemensamt språk".

De dövas tydligen mycket fina känsel kommer dem till hjälp vid bilkörningen. Av skakningarna i fordonet vet den döve när han skall växla — andra uppmanas ju att lyssna till motorljudet. En svårighet har de döva emellertid: om konan är nedtryckt glömmer de foten på gaspedalen, ty då finns det ingen kontakt med motorn, och skakningen avslöjar då inte felgreppet. Det är emellertid ett nybörjarmisstag, som försvinner med tilltagande erfarenhet.

De döva utgör ingalunda någon trafikfara, är lärare Nikunens åsikt. Mången vanlig förare är betydligt farligare. Kanske kunde man i alla fall tänka sig att fästa något kännetecken på bilar som körs av döva förare — inte för att pricka dem, men för att låta andra veta, att det t.ex. i en risksituation inte räcker med ljudsignaler.

— Man märker tydligt, att de döva som kommer till körkortsprovet tar saken på allvar, konstaterar besiktningsingenjören A. R. Suomalainen. Därför klarar de proven lika väl som andra. Somliga gör det bättre och andra sämre, men skillnad är det ju på de vanliga körkortsaspiranterna också. Något "går det så går det"-försök är det emellertid aldrig fråga om från de dövas sida.

Att skaffa sig de kunskaper och färdigheter som behövs för att få körkort är säkert svårt för den som är döv, och mycket krävs det också av hans lärare, som får lov att förklara ett stort antal nya ord och begrepp. Det är t.ex. inte lätt att för den döve förklara skillnaderna mellan att parkera, stanna och bromsa.

HJALMAR SANDBLOMS SISTA FÄRD

Helsingfors Dövas Förenings mångårige ordförande Hjalmar Sandbloms jordfästning skedde den 15 september i Esbo gamla medeltidskyrka. Den avlidnas närmaste anförvanter och en stor skara helsingforsdöva och deras vänner hade samlats där för att följa Hjalmar Sandblom på hans sista färd. Vid bären stod som hedersvakt döva med Helsingfors Dövas Förenings och idrottsklubben Heros fanor.

Jordfästningen förrättades av kyrkoherden i Esbo svenska församling Thure af Björksten som åberopande texten i Matteus evangeliums 15 kap. 29—31 tolkade med vackra ord huru döva, blinda och lytta sökte och erhöll hjälp av Jesus och riktade tröstens ord till de sörjande med tonvikt på det eviga livets hopp. Talet tolkades till teckenspråket av ing. Runo Savisaari. Efter jordfästningen sjöng en kör av döva "Din frid giv mig . . .". Därefter bars kistan av Hjalmar Sandbloms närmaste döva vänner till den sista vilan i Esbo kyrkogård.

Efter det att de egna lagt sina kransar på graven steg ordföranden i Helsingfors Dövas Förening Torsten Rikström fram och talade till den avlidnes minne och nedlade en krans från föreningen. Sedan lades kransar av Sökö-sommarhemmets kommittes medlemmar, idrottsklubben Hero samt ett antal av föreningens underavdelningar i vars verksamhet Hjalmar Sandblom medverkat med energi och kraft. Därefter följde en osedvanligt stor blomsterhyllning av hans många vänner och bekanta som med sina blombuketter och kransar velat uppskatta hans gärning och hylla hans minne. Sedan ytterligare en psalmvers sjungits unisont vid gravens rand, styrdes stegen till det närbelägna församlingshuset där kaffe med dopp dracks. Här uppläst ett mångtiotal sorgadresser från den avlidnes många vänner runt om i landet som på detta sätt velat hedra den i Helsingfors dövas krets så uppskattade och avhållna ledaren och vännen Hjalmar Sandbloms minne.

STÄNG AV LJUDET I TV EN KVÄLL OCH NI FÖRSTÅR DEN DÖVES LOTT

Jag talar på de helt dövas vägnar.

Vi skulle vilja ha texter i TV. Har ni TV själv, så stäng av ljudet för en enda kväll och pröva på hur det känns att bara se ansikten och inte kunna förstå någonting!

Att avläsa vad personerna säger, är alldeles omöjligt.

De enda program, som vi helt döva kan ha något nöje av, är de utländska filmerna och serierna.

I Aktuellt skulle vi så oändligt gärna vilja veta varifrån bilderna är. Kan vi inte få ortens namn på bilden?

Så var det alltid de första åren, då BBC-journalen från England visades. Och det förekommer i många andra program, att text visas.

I hela Finland finns det ca 4000 döva. Nyligen läste jag i tidningen att hörapparaterna blir kostnadsfria från 1 juli. Ja, det är ju bra för dem som k a n höra, men vi som inte kan det, vi som har svårast, vad gör man för oss? Ingenting!

Vi har inga förmåner, bara skyldigheter. Ingen skattelindring får vi, fast vi arbetar hårt för inkomsterna.

I en amerikansk tidning för döva stod det en gång:

"Den döve måste arbeta dubbelt så mycken som en hörande och ändå bara bli uppskattad till hälften."

Det är ganska träffande, skall jag säga.

Inte kan vi ringa i telefon, utan det blir att skriva brev i stället. Vi borde ha rabatt på frimärken.

Vi måste betala licens för TV — trots att vi inte begriper mer än en bråkdel av programmet.

Tänk på att vi helt döva
aldrig kan höra radio
aldrig kan gå på teater
aldrig kan besöka en konsert
aldrig se en svensk film etc.

Stendöv sedan 1931

Nytt från Förbundet

Vid förbundsstyrelsens möte den 16. 9. 62 började ordföranden med några hyllningens ord till fru Katri Pitkänen, som dagen därpå skulle ha sin bemärkelsedag och överräckte till henne som gåva från förbundet en konstnärlig vas och blommor.

Funktionärskurserna komma att arrangeras den 2—3 nov. 1963 antingen i Björneborg eller i Vasa.

Antecknades, att föreläsningar om döva hållits i sjuksköterskeskolor och seminarier i enlighet med årsmötets önskningar och att de fått gott förord.

Från de döva mödrarnas semesterdagar den 2—11. 7. i Sökö företeddes revision enligt vilket mk 29.630 återsänts till förbundet av det understödsmedel som beviljats.

Från ungdomslägret i Kalvola företeddes även revision. 46.000 mk utöver det beviljade understödsmedlet beslöts att erläggas.

Från SKUL:s håll har framförts önskemål om dess tidning Urheiluairut införlivande i Kuurojen Lehti, då sagda tidning upphör på grund av ekonomiska skäl, och dess anhållan understöddes. En kommitte för sakens ordnande valdes. Utgifterna för idrottsspaltens redigering står SKUL för, likaså nomineringen av en lämplig person för redaktörsbefattningen.

Godkändes att Kuurojen Joulus tryckning utföres av Ab Surdus.

Godkändes förbundets budgetförslag för år 1963, vilket slutar på 12.600.000 mk.

Antecknades, att till vederbörande statsmyndigheter insänts ansökan om medel för avlönande av tvenne konsulenter, den ena för södra och den andra för norra Finland, och att detta bör beaktas i statsbudgeten för år 1964.

Antecknades, att från Lyckosparkslotteriet erhållits mk 1.142.869:— som beslöts fördelas mellan de föreningar vilka deltagit i försäljningen och förbundet. Fördelningssumman belöper sig till 561.090 mk och i cirkulär har sänts meddelande därom till ifrågavarande föreningar. Förbundets andel placeras i Egnahemsfonden.

Beslöts inlämna ansökan om nytt lotteritillstånd för år 1963.

Från tolk- och televisionsrekognoseringen har svar ingått från 16 föreningar. 5 nya tolkar skola jämte de som tidigare utsetts, ställas under teckenspråkskommittens prövning för godkännande. Av televisioner finns det 105, dock saknas uppgifter från Helsingfors.

Antecknades skolstyrelsens meddelande att dövblinda skolpliktiga barns undervisning föreslås hållas i den i Jyväskylä stad tillkommande nya skolan för abnorma barn.

Antecknades, att från Penningautomatföreningen erhållits endast 5 milj. mk av ansökta 8 milj. I denna summa ingår även de ansökningar från föreningar för avkortande av ränte- och lånebelopp. De sammanlagda ansökningssummorna belöpte sig till 2,5 milj. mk, som alltså bör betydligt minskas. De föreningar som inlämnat ansökan böra alltså förnya sin ansökan, som bör vara förbundet tillhanda före den 12. 11. 62. Till denna bör tilläggas följande: lånesumman för närvarande och dess ränta (i mark) samt dess årliga förkortningssumma och föreningens möjlighet att avklara lånet delvis eller helt.

Beslöts att höja räntan för de lån som förbundet givit olika samfund med en procent eller från förra 6 % till 7 %.

För arrangemangskostnaderna vid kulturdagarna i Jyväskylä beviljades 80.000 mk.

Ordföranden Savisaari bemyndigades taga kontakt med Sovjet Dövförbund (VOG) och om möjligheten att från Finland sända en liten utvald resegrupp till Sovjet för att bekanta sig med dess dövundervisning, vård och skolor.

Av Algot Strömsholms anhållan beviljades 10.000 mk för betäckandet av förlusten vid Pörkenäslägret. Summan tas ur medlen för andliga arbetets befrämjande.

Beslöts inköpa de avlidna Jalmari Pousis och Väinö Mattilas aktier i Ab Surdus, sammanlagt 36 st à 500 mk till förbundet.

Åt Helsingfors Dövas Förening beviljades 15.000 mk för ökning av biblioteksbeståndet på villkor, att förteckning över de inköpta böckrena tillställes förbundets styrelse.

Dessutom behandlades en del löpande ärenden.

Följande styrelsemöte beslöts hålla den 18. 11. —62 kl 10.30.

Motorspalten

ÅRSFEST anordnar Dövas Bilorganisation lördagen den 17 november kl 19 i Restaurant Kilta, Humalistonk. 8, i Åbo. Deltagaravgiften är 1000 mk. Anmälan, varvid deltagaravgiften bör bifogas eller erläggas, bör sändas före den 11 november till adress: Herr Sulo Ikola, Tolarivägen 11 P 100, Norra-Haga (postgirokonto n:o 121 080).

DE DÖVAS BILORGANISATIONS månskensrally med nattorientering och skicklighetskörning hölls den 4—5 augusti i Mäntsälä vid Invalidstiftelsens jordbruksskola.

Föregående dag, då allt granskades och befanns vara i skick, regnade det kraftigt och det såg mörkt ut för tävlingarna. Men på själva tävlingsdagen blev vädret märkligt nog det bästa möjliga och vägarna var i bästa skick. På jordbruksinstitutets gård voro många bilar parkerade på allehanda ställen, både de tävlandes och åskådarnas, dock på skilda åtskilda platser. Glädjande många tävlingsdeltagare hade anlänt, fast före tävlingarna 5—6 anmält förhinder och av de 12 slutligt anmälda hade 3 inte infunnit sig. Deltagarna voro alltså 9 bilar med förare och kartläsare.

Först avåts en stadig middag kl 16.30 i skolans rymliga matsal. Sedan program i det fria innan man samlades till kvällens samkväm. Av programbitarna må främst nämnas hälsningstal av organisationens ordförande Osmo Entelä, red. Pitkänens framställning av trafikstadgarna m.m. Till slut förevisades en film från Monte-Carlorallyt, lånad av AK, och en om en safari i Afrika.

Efter mörkrets inbrott sändes de 9 ekipagen ut på rallyt med 3 min. mellanrum. Sträckan var 100 km och den beräknade idealtiden var 2 t. 20 min. vilket dock hemlighölls för deltagarna. Segraren anlände till målet 33 sekunder försenad vilket efter förhållande kan betraktas som mycket bra.

Skicklighetsproven utfördes på söndagen på institutets verkstadsbyggnads gårdsplan. De voro trevliga att se på, men för deltagarna var det hårt och prövande.

Åskådare fanns det gott om, de voro 80 till antalet och för dessa hade ordnats nattlogi och mat i skolan.

Efter en gemensam middag följde prisutdelningen för både nattorienteringen och provkörningarna. Till nästa år skall ordnas tävlingar även för motorcyklister i samband med

nästa bilrally. De första som nu hållits blevo alltigenom lyckade och lärorika för både deltagare och de motorintresserade åskådarna. Även det vackra och klara vädret bidrog mycket till att allt blev lyckat och trivsamt.

Från hemlandet

VÄCKARKLOCKA FÖR DÖVA

En väckarklocka speciellt konstruerad för döva tillverkas nu av en fabrik i London. Klockan väcker inte genom ljud utan genom ljussignaler. Den kan kopplas till en vanlig sänglampa. När den skall "ringa" börjar lampan blinka och håller på tills klockan stängs av. Klockan och lampan kan vara påkopplad även när man inte behöver väckning. Lampan kan således användas normalt, oberoende av klockan. I England kostar klockan, som är ljusblå med vit urtavla, c:a 3.000 mk.

Till detta kan red. tillägga att han är i besittning av en nästan identiskt likadan väckarklocka, beställd i Hyvinge av en urmakare som är släkt med en döv fröken i Helsingfors. Och red. kan tillägga att klockan fungerar perfekt, bara den dras upp ordentligt, och hittills har jobbet kunnas nås punktligt till alla parters belåtenhet. Utom på helgdagarna förstås, då sömnen äntligen njutes till fullo. Väckningsmekanismen hade redan då föregående kväll slagits ifrån!

DE DÖVAS DAG I VASA firades den 23 september liksom överallt i världen. Huvudfesten gick i stadshuset i Finlands Dövas Förbunds regi.

Efter en stråkkvartetts uppträdande höll ordföranden i Vasa Dövas Förening hälsningstalet. Festtalet framfördes av förbundets ordförande dipl.ing. Runo Savisaari med pastor Savisaari som tolk. Talaren berörde främst de för döva viktiga sociala frågor och de senaste nytt i saken som framkommit. Efter en musikframställning följde ordet fritt. Festen avslutades med Vårt land framställd av kör av döva på teckenspråk gemensamt med den hörande publiken, som stämde i med stråkkvartettens toner.

Idrottsnyheter

ADRESSFÖRÄNDRING: SKUL:s ordförande Carl-Eric Martola, Kristiansgatan 2 B 37, Helsingfors.

HERO arrangerar sin sedvanliga årsfest med prisutdelning den 10 november kl 19 i HDF:s lokal, Elisabetsgatan 27 A.

HERO arrangerar samkväm med filmföreställning den 24 november kl 19 i HDF:s sal, Elisabetsgatan 27 A 8. I filmprogrammet förevisas bl.a. skidtävlingar, glimtar från gymnastikkampen Hero—Valpas, klubbkamp i fri-idrott och tecknade skämtfilmer, karneval. Välkomna!

Schacknyheter

KLOCKSNABBSPELSMÄSTERSKAPSTÄVLINGAR I SCHACK (I—III klass-spelare) 7x7 min. hålles i Helsingfors, Elisabetsgatan 27 A 8 den 18 november kl 10—15. Efter tävlingarna prisutdelning. Anmälan och avgiftserläggning på platsen. Deltagaranmälan bör sändas före den 10 nov. till adress: herr Väinö Tolsa, Backåkersvägen 4 E 128 Hertonäs.

Schacksamkväm anordnas på samma plats lördagen den 17 november kl 19. I hopp om talrikt deltagande teckna vi med schackhälsning

HDF:s Schackklubb

Möten

ULEÅBORGS DÖVAS FÖRENINGS 30-årsfest hålles den 24—25 november i de dövas hus, Koskitie 19 a. Välkomna från när och fjärran!

JAKOBSTADS DÖVAS FÖRENING arrangerar lilla-julfest och föredragsdagar i stadens församlingshus den 1—2 december, med början på lördag kl 18. Herr och fru Kauko Mäkelä från Tammerfors talar. Välkomna från när och fjärran!

KERVO Dövas Förening arrangerar den 2 december föredragstillfälle och lilla-julfest i Voitto Vickholms gård, Joukahaisentie 37. Från Helsingfors järnvägstorg avgår linjebuss till Kervo från plattform 12. Välkomna!

HELSINGFORS DÖVAS FÖRENINGS Damklubb firar lillajulfest den 8 december kl 19 i HDF:s lokal med trevligt program. Söndagen den 9 december anordnas på Damklubbens försorg i samverkan med HDF:s syförening ett s.k. *Lopptorg* och julbasar i samma lokal kl. 12. Behållningen tillfaller sommarhemmet i Sökö. Välkommen!

I DECEMBERNUMRET PUBLICERAS

vår JUL- OCH NYÅRSHÄLSNINGSSPALT, som Ni kan delta i genom att insända 100 mk per namn, föreningar 300 mk. Vi uppmana ombudsmän i föreningarna i god tid insamla namn. Namnen böra insändas till tidskriftens redaktion f ö r e den 11 november. Och betalningarna böra helst erläggas på förbundets postgirokonto 6825.

ETT VARMT TACK till alla som hyllat minnet av min kära man Hjalmar Sandblom och deltagit i min stora sorg.

Edith Sandblom

OY SURDUS AB

BOLAGSSTÄMMA

hålles tisdagen den 20 november kl 19 i Finlands Dövas Förbunds kansli Elisabetsgatan 27 E 10 i Helsingfors.

Till behandling: aktiekapitalets förhöjande och ändring av bolagsordningens 2 §.

Styrelsen

KUUROJEN LEHTI
Tidskrift för Döva

Utgivare: **Finlands Dövas Förbund r.f.**
Huvudredaktör: **Runo Savisaari,** Riistapolku 1 C 29, Tapiola. Tel. 462 755.
Red. sekr.: **Rurik Pitkänen,** Helsingfors, Elisabetsg. 27 E 10. Tel. 38 154.
Svenskpr. red.: **Börje Ahlbäck,** St. Robertsg. 1 B 24, Helsingfors. Tel. 624 159. Manuskripten bör sändas till redaktören före resp. månads utgång.
Expedition: Helsingfors, Elisabetsg. 27 E 10. ☎ 38 154.
Postgiro: 6825.
Prenumerationspris 1961 1/1 årg. 700:–, till utlandet 1000:–.

R. SAVISAARI

HAVAINTOJA NEUVOSTOLIITON MATKALTA

Viipurin linna syyskuussa 1962

Allekirjoittaneella oli tilaisuus kuluneena kesänä osallistua tie- ja vesirakennushallituksen vesirakennusinsinöörien opintomatkaan, joka suoritettiin Neuvostoliittoon. Matkan ajankohta oli 18.—2. 9. 1962, joten se kesti 16 vuorokautta. Matkan järjestelyssä oli apuna Suomen ja Neuvostoliiton välinen tieteellis-teknillinen yhteistoimintakomitea. Matka oli opintomatka, jolloin pääasiallisena tarkoituksena oli tutustua Neuvostoliitossa tapahtuvaan vesirakennukseen.Tärkeimpinä kohteina olivat vesivoimalaitokset, kanavat, jokiväylät ja satamat sekä vesirakennusalalla toimivat tutkimuslaitokset sekä suunnittelu- ja hallintoelimet, mutta tämän ohessa oli tilaisuus tehdä havaintoja kaikesta muustakin, sanalla sanoen elämästä Neuvostoliitossa.

Matkareitti oli Helsinki — Leningrad — Moskova — Zaporzje —Kiowa — Moskova — Volgograd — Moskova — Leningrad — Helsinki. Osuudet Helsinki — Leningrad — Helsinki suoritettiin junalla ja muut matkat tapahtuivat lentäen.

Ennen matkaa suoritettiin tavanmukaiset passi- ja viisumijärjestelyt, jotka olivat tavallista vaivalloisemmat sen vuoksi, että ryhmämme käsitti 18 henkilöä eri puolilta maata.

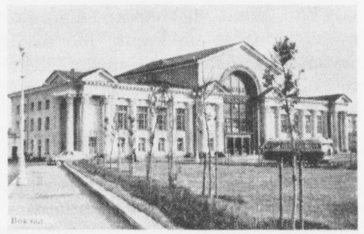

Viipurin rautatieasema

Matka Helsingistä Leningradiin tapahtui mukavasti junalla neuvostoliittolaisessa vaunussa. Aika kului etupäässä Neuvostoliiton kielen ja olojen opiskelussa. Oma elämyksensä oli rajan ylittäminen ja saapuminen Viipuriin. Junan seisoessa Viipurissa vajaan tunnin tutustuttiin pikaisesti kaupunkiin aseman ympäristössä ja nautittiin ensimmäinen venäläinen ateria. Se poikkesi melkoisesti meillä tavanomaisesti käytetyistä ruokalajeista, mutta siihenhän olimme jo etukäteen varautuneet. Viipurin asemalla saimme myös ensimmäiset ruplat käteemme ja totesimme, että paikallisen kellon viisari osoitti tuntia enemmän kuin omamme, mikä johti meidän kohdallamme kellon viisarien kiertämiseen.

LENINGRAD

Saapuminen Leningradiin tapahtui myöhään illalla. Kaupungissa oli menossa suuri ilotulitus ja jotkut meistä arvelivat sen tapahtuvan meidän kunniaksemme, mutta toiset olivat sitä mieltä, että kunnian kohteena olivat vasta maahan laskeutuneet avaruusmiehet Nikolajeff ja Popowitsh. Kiertäessämme pimeässä Leningradia aina Moskovan asemalle asti noin tunnin verran saimme ensimmäisen vaikutelman siitä, että olimme saapuneet maahan, jossa mittasuhteet usein olivat toiset kuin meillä. Perille saavuttuamme totesimme, että meitä oli vastassa neljä opasta. Yksi näistä oli venäjänkielinen teknillinen opas, toinen suomenkieltä taitava tulkki ja muut saksankieltä taitavia tulkkeja. Asemahallissa tervehti meitä Leninin patsas.

Majoituspaikkamme oli hotelli Venäjä (Russia) joka antoi meille jälleen muistutuksen siitä, että olimme saapuneet suureen maahan. Kerroksia oli 11 ja huoneita noin 500. Rakennus oli uusi ja ajanmukainen. Rakennusaineena oli käytetty runsaasti marmoria ja lattiat olivat parkettia.

Olen jo edellä maininnut, että Neuvostoliitto on suuri maa. Sen vuoksi onkin paikallaan mainita muutamin sanoin ja luvuin eräitä tietoja Neuvostoliitosta. Neuvostoliiton muodostaa 15 osavaltiota. Näistä ovat tunnetuimmat Venäjän, Ukrainan ja Valko-Venäjän valtiot. On mainittu, että Neuvostoliiton alueella puhutaan 67 eri kieltä, joista useat tosin ovat niin lähellä toisiaan, että toimeentulo on mahdollista. Koko Neuvostoliiton väkiluku on 220 milj. eli Suomen väkiluku kerrottuna

Kuopion kaduista saanut nimensä. Valitettavasti se vain on lähellä sokeainkoulua, siis varsin kaukana johtaja Killisen työkentästä.

Koulun johtajan tehtäviä hoiti väliaikaisesti koulun monivuotinen opettaja rouva *Tilta Killinen* aina kesäkuuhun 1923, jolloin johtajaksi nimitettiin koulun opettaja maisteri *Uuno Albert Kahma.* Hän oli virassaan vuoteen 1939, minkä jälkeen hän siirtyi eläkkeelle. Johtaja Kahma tunnetaan erityisesti artikulaatio-opin kehittäjänä. Hänen puheen- ja kielenopetusta koskevat kirjoituksensa alan ammattilehdessä ovat aikanaan olleet arvokkaana apuna varsinkin työtään aloitteleville nuorille kuurojenopettajille.

Kuopion kuuromykkäinkoulun johtajan virkaan nimitettiin vuonna 1939 Jyväskylän kuuromykkäinkoulun vt. johtaja *Kosti Kaarle Lehtinen.*

(Jatkuu)

50:llä. Koko pinta-ala taas on 60-kertainen verrattuna Suomen pinta-alaan.

Viivyimme menomatkalla Leningradissa 3 päivää. Sunnuntaina tutustuimme kaupunkiin yleisesti sekä noin 30 km:n päässä kaupungin ulkopuolella olevaan Pietarhoviin. Seuraavina arkipäivinä tutustuimme lähinnä teknillisiin ja ammatillisiin kohteisiin.

Leningrad on rakennettu 101:lle saarelle Nevajoen suistoon. Kaupungin varsinainen rakentaminen tapahtui Pietari Suuren aikana, jolloin silloisesta Pietarista tehtiin vuonna 1712 maan pääkaupunki. Asukkaita on tällä hetkellä n. 3 milj. Erityisistä nähtävyyksistä on ensinnäkin mainittava talvipalatsi, joka toimi tsaarin vallan aikana hallitsijan asuntona. Nykyisin palatsi on museona, jossa on nähtävänä länsimaistenkin taiteilijoiden maalauksia ja erilaisia taideesineitä yhteensä 2.5 milj. kpl. Palatsissa ovat nähtävinä ne huoneet, joissa aikoinaan Kerenskin hallitus työskenteli ja ne portaat, joita pitkin kommunistiset vallankumoukselliset tulivat palatsiin ottamaan sitä haltuunsa.

Toinen huomattava nähtävyys Leningradissa on Iisakin kirkko, jota varsinaisesti rakennettiin vv. 1818—58. Tästä onkin saanut alkunsa sanonta, että jokin asia kestää yhtä kauan kuin Iisakin kirkon rakentaminen. Kirkko on mahtava, sillä sen pohjapinta-ala on 1 ha ja korkeus 101 m. Nykyisin käynnissä olevat kunnostustyöt valmistuvat vuonna 1965. Kirkossa ei nykyisin pidetä jumalanpalveluksia, vaan se toimii taideteosten säiltyspaikkana ja museona. Iisakin kirkon edustalla on suuri Pietari Suuren ratsastajapatsas, jonka alustana oleva mahtava kivi on tuotu Suomesta päin.

Nevajoki, joka virtaa Leningradin halki, on se, joka tekee kaupungista kauniin ja upean. Joella on jatkuvasti vene- ja laivaliikennettä ja sen yli johtavat sillat ovat komeat.

Toisen maailmansodan aikana oli Leningrad 900 päivän aikana saarrettuna siten, että sieltä oli yhteys muuhun Neuvostoliittoon ainoastaan Laatokan kautta. Kaupunkia ei kuitenkaan valloitettu ja tien varteen jalustalle asetetut hyökkäysvaunut osoittivat sitä linjaa, jota pitemmälle saksalaiset eivät päässeet.

Leningradissa on metro eli maanalainen, joka on valmistunut vuonna 1955. Se kulkee hyvin syvällä maan-

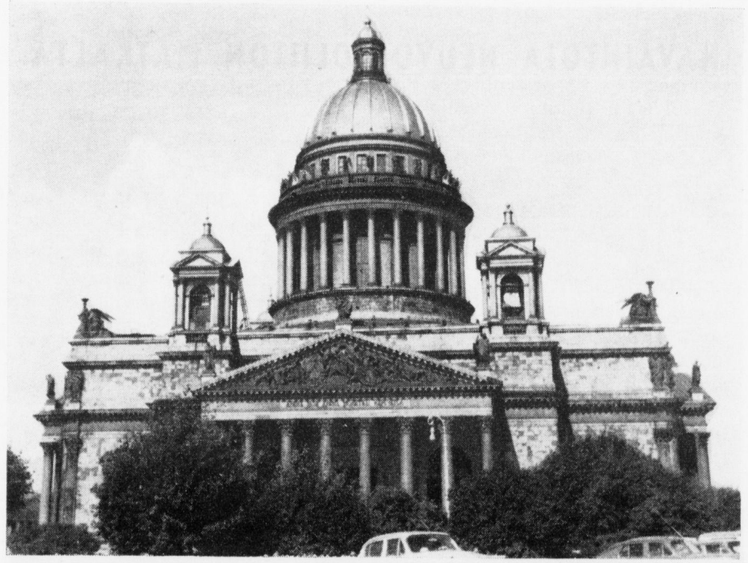

Iisakin kirkko Leningradissa

pinnan alapuolella, arviolta n. 80 m:n syvyydessä. Metroasemat on rakennettu komeasti.

Kirkkoja on toiminnassa hyvin vähän, ja etupäässä vain vanhat ihmiset käyvät niissä, nuoremmat taas hyvin vähän, koska heille tällöin nauretaan, niin kuin meille kerrottiin. Kävimme paluumatkalla lauantai-iltana Nikolain kirkossa, jossa oli menossa jumalanpalvelus. Kirkko on 2-kerroksinen kreikkalais-katolinen kirkko. Jumalanpalvelusmeno oli meille outoa, mutta ihmisiä oli hyvin rusaasti, arviolta n. 1000. He olivat etupäässä vanhoja, alle 50-vuotiaita oli arviolta 5—10 %. Jumalanpalvelusmenojen aikana oli koko seurakunta seisaallaan, koska kreikkalaiskatolisessa kirkossa ei ole istuimia. Meille kerrottiin, että kirkko saa tarvitsemansa varat keräämällä seurakuntalaisilta. Yleensä oli todettavissa Leningradissa, niinkuin myöhemmin muissakin kaupungeissa, että vain harvat aikaisemmin rakennetuista lukuisista kirkoista olivat käytössä jumalanpalvelustarkoituksiin. Niinpä eräs suuri kirkko toimii uskonnon historian museona, jossa on kuvin, piirroksin ja sanoin kuvattu kristinuskon kehitystä Neuvostoliitossa viime vuosikymmenien aikana.

Leningradin pääkatu on nimeltään Nevski ja sitä pitkin kävellessään voi matkailija tehdä mielenkinntoisia havaintoja. Erään kadun kulmauksessa näimme laitteita, jotka muistuttivat kengänkiilloituskojua. Päätin toverini kanssa kokeilla. Kengänkiilloittaja oli vanhempi naishenkilö. Päätimme ikuistaa mainitun tilaisuuden valokuvaamalla, mutta siihen emäntämme pani jyrkän tenän. Toimituksen päätyttyä kysyin olemattomalla venäjänkielen taidollani hintaa. Ymmärrettyäni sen olevan 15 kopekkaa tarjosin naiselle 20 kopekan maksua, jolloin hän puolestaan rupesi kaivamaan 5 kopekan lanttia takaisin annettavaksi. Yritin käsilläni ja ääntelemiselläni esittää, että antaa olla vaan. Mikään ei kuitenkaan auttanut. Mainittu 5 kopekkainen oli otettava siitäkin huolimatta, että mainitulla tädillä olisi varmasti ollut sille käyttöä. Jäimme pohtimaan syytä mainittuun täsmällisyyteen.

Jäätelönmyyjiä oli kadun kulmissa samaan tapaan kuin meilläkin, joskin jäätelötötteröt olivat ulkomuodoltaan ja ehkä maultaankin hieman toisenlaisia. Jano oli Leningradin kadulla helppo sammuttaa. Näitä janonsammutuskojuja oli kadun varrella samaan tapaan kuin jäätelökojujakin. Pöydällä oli 5 kpl juomalaseja, joista voi ottaa yhden ja asettaa sen määrättyyn kojeeseen, joka kylmällä vesisuihkulla puhdisti lasin. Tämän jälkeen voi ottaa huuhdellun lasin ja asettaa sen toiseen kojeeseen, josta muutaman kopekan rahalla sai lasin mehua täyteen. Juomisen jälkeen voi lasin jälleen asettaa pöydälle seuraavien käytettäväksi.

Myös suomenkieltä taitavia henkilöitä tapasi Leningradin kaduilla aina

silloin tällöin. Nämä puhuivat yleensä vain muutaman sanan suomea, mutta toisinaan lyöttäytyi seuraan joku sellainenkin, joka osasi kieltä paremmin, ja niin saattoi kadulla kävellessä vaihtaa ajatuksia näiden henkilöiden kanssa kaikenlaisista asioista.

Pietarhovi, joka aikanaan on ollut keisarin kesäasunto, sijaitsee 30 km:n päässä Leningradista länteen Suomenlahden rannalla. Paikka on nykyisin suuri kansanpuisto, jossa lepopäivinä käy suuria joukkoja ihmisiä. Alueen suuruus on 400 ha ja 400 erilaista veistosta koristaa tätä laajaa kansanpuistoa. Mitä erilaisimpia suihkulähteitä on useita satoja. Ihmisiä liikkui pitkin kukilla reunustettuja puistokäytäviä kuin "Vilkkilän kissoja" ja meillä oli täysi työ ryhmämme koossapitämisessä.

MOSKOVA

Matkamme jatkui Leningradista Moskovaan tiistai-iltana suihkukoneella lentokorkeuden ollessa 8 km ja lentoajan noin 1 tunti. Suuren lentokorkeuden vuoksi lento tapahtui siten, että 20 minuuttia lennettiin ylämäkeä noin 10 minuuttia vaakasuorassa ja jälleen noin 20 minuuttia alamäkeä. Moskovassa majoituimme Ostankino-nimiseen hotellikompleksiin, joka sijaitsi noin 15 km:n päässä Moskovan keskustasta. Hotellikompleksi oli aikoinaan rakennettu Moskovassa pidettyjä nuorisofestivaaleja varten.

Moskova on perustettu vuonna 1147 ja sen nykyinen väkiluku on useimpien tietolähteiden mukaan 7,2 miljoonaa. Muitakin lukuja kyllä mainittiin aina 5—8 miljoonaan asti. Kaupunki on hyvin laaja ja maaston muodostuksessa ilmenee jonkin verran vaihtelua. Pääkadut on rakennettu erittäin leveiksi ja kaikki on päällystetty asfaltilla. Liikenne ei toistaiseksi ole niin vilkasta kuin joissakin länsimaiden kaupungeissa. Tämä johtunee siitä, että yksityisomistuksessa olevia henkilöautoja on verraten vähän. Taxeja ilmoitettiin Moskovassa olevan 9000, mikä määrä kuitenkin osoittautui useina vuorokauden aikoina liian vähäiseksi. Bussien ja kuorma-autojen lukumäärä oli suuri, niinpä kuorma-autoja ilmoitettiin tulevan Moskovaan 60.000 kpl. Pääkatujen varrella oli paljon sodan jälkeen rakennettuja komeita kivirakennuksia, joukossa aina silloin tällöin pilvenpiirtäjämäisiä. Kuuluisin

Venäjän Kuurojenliiton toimiston henkilökuntaa. Vasemmalta: liiton varap.joht. Alexander Korotkow, Nina Matweeva ja Juri Sdasen sekä tulkki Anatolij Gaidenko

korkeista rakennuksista lienee yliopisto, jossa on 32 kerrosta. Moskovan kuuluisimmat osat lienevät Kreml sekä sen edustalla oleva Punainen tori, jossa sijaitsee mausoleumi. Kremlin alue on 4 km² ja se on muurilla ympäröity. Kremlin tähti näkyy kaikkialle Moskovaan ja Kremlin kello ilmoittaa lyönneillään täydet tunnit. Kremlin muista nähtävyyksistä on mainittava vanhat ja historiallista arvoa omaavat kirkot. Kremlissä käy hyvin paljon ihmisiä, joista kuitenkin suurin osa on neuvostokansalaisia ja vain pieni osa ulkolaisia turisteja. Punaisella torilla oleva Leninin mausoleumi vartioineen on myös kaikkien turistien kiinnostuksen kohteena.

Valtavan vaikutuksen meihin teki kansantaloudellisten saavutusten näyttely, joka sijaitsee kaupungin laidalla Moskovan keskustasta pohjoiseen päin. Alue on useita neliökilometrejä laaja ja sinne on rakennettu 85 kpl mitä komeimpia näyttelypaviljonkeja. Näyttely on luonnollisesti pysyvä. Ehdimme yhden iltapäivän kuluessa käydä vain kahdessa paviljongissa, joten aikaa pitää varata, jos haluaa koko Moskovan nähdä. Näyttelyalueella oli, kuten yleensä muuallakin kaupungeissa toinen toistaan komeampia veistoksia, suihkulähteitä ja kukkaistutuksia.

Oman erityisen mainintansa ansaitsee Moskovan metro. Se sijaitsee kokonaisuudessaan maan alla ja melko syvällä. Säteittäisiä linjoja on viisi ja näitä yhdistää rengaslinja. Metron koko pituus on 90 km ja asemia on kaikkiaan 80. Metro rakennettiin vv. 1929—32, mutta ei vielä mitenkään näyttänyt vanhentuneelta. Kerrottiin, että päivittäin käyttää metroa noin 3 milj. henkilöä. Mekin käytimme sitä halpana ja erittäin nopeana kulkuvälineenä aina kun mahdollisuuksia oli, mutta erittäin runsaitten vaihtoasemien vuoksi saimme kielitaidottomina ja jopa lukutaidottomina olla jatkuvasti varuillamme päästäksemme oikeasta kohdasta taas maan pinnalle. Metrolipun hinta on vain 5 kopekkaa eli n. 18 markkaa, ja sillä saa kulkea maan alla minne tahansa ja kuinka kauan tahansa. Tässä yhteydessä mainittakoon, että bussilipun hinta oli vastaavasti 4 kopekkaa eli n. 14 markkaa. Rahastajaa ei busseissa ollut, vaan jokainen sai panna rahansa erityiseen kojeeseen ja vierestä sai ottaa itselleen matkalipun.

Neuvostoliitossa baletti on korkealla tasolla ja niinpä meillekin järjestettiin tilaisuus teatterissa käyntiin, jossa esitettiin "Joutsenlampea". Myöskin olimme eräänä iltana seuraamassa jääbalettia, jossa meillä oli tilaisuus nähdä kunnia-aitiossa avaruusmies Popowitsch perheineen.

Vesirakennusmielessä meille oli nähtävyys Moskovan kanava, joka on rakennettu vv. 1932—37. Moskovan kanava yhdistää Moskovan kaupungin Volga-jokeen. Kanavan pi-

Moskovan yliopisto

tuus on 128 km ja sulkuja on yhteensä 7. Kanavaa liikennöivät suuretkin alukset, jotka muistuttivat meidän Itämerellä kulkevia vuorolaivojamme, mutta jotka kuitenkin uivat melko matalalla, sillä kanavan syvyys on vain 3,5 m. Kanava ei koko pituudeltaan ole rakennettua kanavaa, vaan avautuu välillä laajaksi järveksi. Tällaista järveä sanottiin Moskovan asukkaiden lepovyöhykkeeksi. Meilläkin oli tilaisuus sekä tavallisella aluksella että kantosiipialuksella kulkea tällä järvialueella ja todeta siellä olevan paljon purjeveneitä sekä laajoilla hiekkarannoilla paljon kylpyvieraita. Rohkeimmat meistä pistäytyivät uimassa Moskovan kanavassa.

Varsinaisen ohjelmamme ulkopuolella minulle järjestyi käynti Venäjän tasavallan Kuurojen Liiton toimistoon. Olin esittänyt päätulkillemme, että olin asiasta kiinnostunut ja hän saikin tällaisen käynnin järjestymään. Mukanani se saksankieltä taitava tulkki, joka osasi myös englantia, suuntasimme askeleemme Kuurojen Liiton toimistoon, joka sijaitsee aivan Moskovan keskustassa. Kuurojen Liiton puheenjohtaja Sutjaguine oli sairaana, joten hänen sijastaan oli asioita esittämässä liiton varapuheenjohtaja Aleksander Korotkow. Lisäksi olivat mukana tulkki Nina Matweeva sekä Juri Sdasen, jonka olin aikaisemmin tavannut neuvostoliittolaisten kuurojen urheidijoiden kanssa kuurojen maailmankisoissa Helsingissä v. 1961. Keskustelu tapahtui luonnollisesti tulkin välityksellä, sillä viittomakielet poikkeavat liiaksi toisistaan. Ahkera vuorokeskustelu ja kysely kävi seuraavaan tapaan:

Kysymys: Paljonko Venäjän tasavallan alueella on kuuroja.

Vastaus: Venäjän tasavallassa on asukkaita 105 miljoonaa ja kuuroja noin 105.000.

Kysymys: Milloin kuurot lapset alkavat koulunkäyntinsä.

Vastaus: Opetus alkaa, kun lapset ovat 3-vuotiaita, sisäoppilasmaisissa lastentarhoissa. Lastentarhassa on lapsia 36—72. Luokassa on tavallisesti 12 lasta. Varsinaista opetusta annetaan vain 2 tuntia päivässä, muu aika on erilaista leikkiä ja askartelua. Moskovassa toimii 2 lastentarhaa, Leningradissa 1.

Kysymys: Milloin alkaa varsinainen kouluopetus.

Vastaus: Kouluopetus alkaa, kun lapset ovat 7-vuotiaita. Osa lapsista käy koulua 8 vuotta, jona aikana he saavat saman opetuksen kuin kuulevat 5 vuodessa. Etevämmät oppilaat taas käyvät koulua yhteensä 12 vuotta, siis 19 vuotiaiksi asti, milloin he saavat opetusta, joka vastaa kuulevilla 8 vuoden kurssia. Yhdessä koulussa on oppilaita 50—200. Yhteensä on kuurojen kouluja Venäjällä 168 ja kuuroja oppilaita yhteensä 19.000. Kuurojen kouluissa koko henkilökunnan ja oppilaiden suhde 1 : 2. Moskovassa on 3 kuurojen koulua, Leningradissa 2.

Kysymys: Miten tapahtuu valmistuminen kuurojen koulun opettajaksi Venäjällä.

Vastaus: Kuurojen koulun opettajiksi valmistuvia varten on erityisiä seminaareja, joissa opiskelu kestää 5 vuotta. Tällaisia opettajien valmistuslaitoksia on Moskovassa, Leningradissa, Kiowassa, Novosibirskissä jne.

Kysymys: Onko Neuvostoliitossa kuuroja ylioppilaita.

Vastaus: Venäjällä on kuuroja ylioppilaita noin 700 ja vuosittain tulee uusia noin 100. Varsinaisessa yliopistossa opiskelee noin 30.

Kysymys: Onko kuuroja varten olemassa tulkkeja tai erityisiä konsulentteja.

Vastaus: Jos yhdellä työpaikalla on vähintään 20 kuuroa työntekijää, järjestetään heille tulkki. Koko maassa on yhteensä kuurojen asioissa toimivia työntekijöitä 3000, joista 1000 on tulkkeja. Kuurojen liitossa on 40 työntekijää, joista 10 on miehiä ja 30 naisia.

Kysymys: Miten on järjestetty kuurojen liiton toiminnan rahoitus.

Vastaus: Kuurojen liitolla on 70 teollisuuslaitosta, joista saatavilla voittovaroilla liiton toimintaa rahoitetaan. Osittain tukee myös valtio liiton toimintaa. Tällaisissa kuurojen omissa tehtaissa on yleensä työntekijöistä 80 % kuuroja ja 20 % kuulevia. Tehtaita on Moskovassa 2 ja Leningradissa 3.

Kysymys: Onko kuurojen yhdistystoiminta vilkasta.

Vastaus: Kuurojen yhdistyksiä on koko Venäjän alueella 526 ja poikkeuksetta kaikki kuurot kuuluvat yhdistyksiin. Moskovassa on yksi yhdistys, jossa on jäseniä 6000. Suuria kokouksia kuuroille järjestetään neljästi vuodessa.

Kysymys: Millainen on kuurojen liiton hallinto.

Vastaus: Liiton toiminnasta päättää neuvosto, johon kuuluu 49 edustajaa, jotka valitaan joka neljäs vuosi. Neuvosto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Kysymys: Onko liitolla erityisiä tulevaisuuden suunnitelmia.

Vastaus: Liitolle valmistuu uusi ajanmukainen toimitalo v. 1963 7 km:n päähän Moskovan keskustasta. Tämä rakennus tuo valmistuttuaan uusia ja parempia toimintamahdollisuuksia.

Kysymys: Olisiko mahdollista vastaisuudessa tulla Suomesta pienellä joukolla lähemmin tutustumaan kuurojen kouluihin, yhdistystoimintaan ja kuurojen omiin teollisuuslaitoksiin.

Vastaus: Olette tervetulleita. Uskomme, että asia järjestyy.

ZAPOROZJE

Seuraava etappimme oli Dnjeprjoen rannalla oleva Zaporozjen kaupunki, jonka sijainti on noin 200 km Mustalta Mereltä pohjoiseen päin. Matkaa sinne oli Moskovasta 1000 km ja lentoaika oli 3 tuntia. Lentokoneessa oli tilaisuus katsella sitä mustanmullan seutua, josta jo kansakoulussa oli lukenut. Yhtämittaista tasaista peltoaukeata ja pieniä kyliä aina siellä täällä. Ojia ei juuri näkynyt missään ja kun tiedustelimme tätä seikkaa oppaaltamme, hän mainitsi, että näillä seuduin ei ojia tarvita, koska kosteutta tulee riittävästi, mutta Kaspianmeren pohjoispuolella käytetään kasteluojia. Tilanne oli siis aivan päinvastoin kuin meillä Suomessa, jossa ojat tehdään veden poisjohtamista varten.

Astuessamme ulos koneesta Zaporozjen lentokentällä meitä kohtasi yllätys. Moskovasta lähtiessämme oli ilma ollut viileä, mutta nyt on täysi helle. Totesimme siis, että suurella maalla on tarjottavana yhtaikaisesti sekä kylmää että lämmintä.

Zaporozjen sydän on Dnjeprille rakennettu valtava vesivoimalaitos. Dnjepr-joen mitoista saa kuvan, kun kuulee, että se on viisi kertaa suurempi kuin Suomen suurin joki Kemijoki. Kaupunki on teollisuuskaupunki ja asukkaita on 600.000. Koska kaupunki sijaitsee Ukrainan tasavallan alueella, poikkeaa kieli jonkin verran Venäjän kielestä, mutta meitä tämä asia ei suurestikaan murehduttanut.

Saimme tilaisuuden käydä kaupungin ulkopuolella tutustumassa maatalouteen ja kuulimme, että maasta saadaan vuosittain 1 1/2 tai 2 satoa. Ihailimme maissipeltoja, missä suuret maissintähkät törröttivät pystyssä. Pyynnöstä saimme suuren maissintähkän tuliaisina kotiin vietäväksi. Ostimme Zaporozjen kadulla myyntikojusta tomaatteja ja hämmästyimme niiden halpaa hintaa, sillä ne maksoivat vain 2 markkaa kappale. Suunnittelimme jo kokonaisen säkin viemistä Suomeen.

KIOWA

Viivyimme Zaporozjessa vain päivän ja seuraava etappi oli Ukrainan pääkaupunki Kiowa. Seurasi jälleen 2 tunnin lento ja niin saavuimme vanhaan Kiowan kaupunkiin, joka on perustettu jo v. 860. Kiowan asukasluku on 1.200.000. Viime sota hävitti Kiowan melko täydellisesti, sillä 42 % asuintaloista hävitettiin samoin 800 teollisuuslaitosta ja 900 julkista rakennusta. Nyt oli Kiowa kuitenkin

Hotelli Moskova Kiowassa

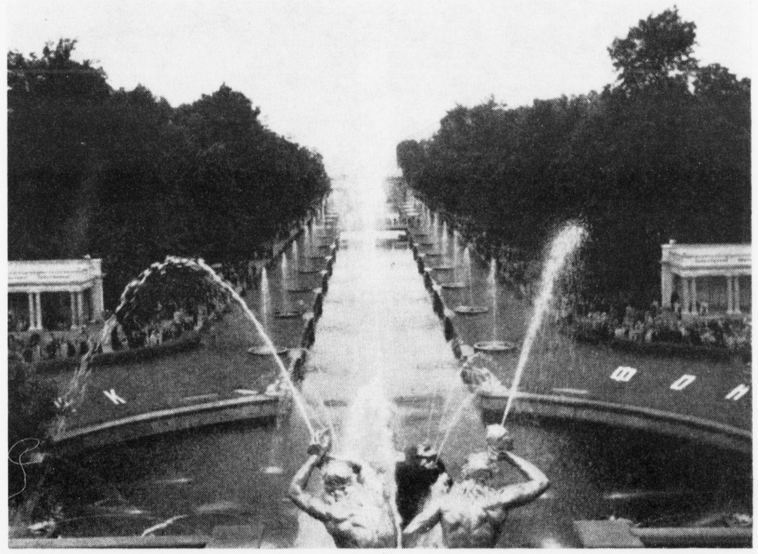

Pietarhovin kesäpalatsin kansanpuistoa suihkulähteineen

rakennettu kokonaan uuteen uskoon ja totesimmekin, että Kiowa oli kaunein Venäjällä näkemistämme kaupungeista ja samalla totesimme, että se pystyy kilpailemaan minkä kaupungin kanssa tahansa kauneudessaan. Kaikki julkiset rakennukset olivat komeita, kukkaistutuksia oli runsaasti ja suuret korkeusvaihtelut antoivat kaupungille kauniit ja komeat piirteet.

Oppaaltamme kuulimme, että Ukrainan tasavalta on Ranskan kokoinen maa, jossa on 42.000.000 asukasta. Tasavallalla on oma eduskuntansa ja kansansivistys on viime vuosikymmeninä mennyt aimo askelin eteenpäin.

Kiowassakin viivyimme vain vuorokauden ja jälleen oli edessä 800 km:n lento Moskovaan 8400 m:n korkeudessa suurella potkuriturpiinikoneella. Moskovassa oli jälleen viileätä, mutta siellä viivyimmekin vain yhden yön ja seuraavana aamuna lensimme jälleen 3,5 tuntia päämääränämme Volgograd (Stalingrad).

VOLGOGRAD

Saavuttuamme Volgogradin lentokentälle totesimme jälleen helteestä päätellen tulleemme etelään. Volgograd, joka on 600.000 asukkaan teollisuuskaupunki, sijaitsee Volgan länsirannalla pitkänä nauhamaisena kaupunkina. Volgograd tuli viime sodan aikana kuuluisaksi kiivaista taisteluistaan, jotka muodostivat sodan käännekohdan. Kerrottiin, että taisteluissa oli menettänyt henkensä 220.000 ihmistä. Heti taistelujen päätyttyä alkoi kuitenkin jälleenrakennus siten, että ensiksi rakennettiin väliaikaiset asunnot, jonka jälkeen rakennettiin teollisuuslaitokset ja tällä hetkellä oltiin siinä vaiheessa, että rakennettiin ajanmukaisia pysyviä asuntoja.

Kävimme katsomassa Volgogradissa olevaa maailman suurinta vesivoimalaitosta. Laitos on rakennettu vv. 1950—58. Työntekijöitä oli parhaana aikana 30.000 ja heitä varten onkin rakennettu oma kaupunkinsa Volgan itärannalle. Koneita oli työssä yhtä aikaa 2000. Itse voimalaitosrakennus oli 720 m pitkä. Totesimme, että Volgan vesimäärät ovat 15 kertaa niin suuret kuin meidän Kemijokemme vesimäärät, joten mittasuhteet olivat joka tavalla toiset kuin meillä.

Koska koti-ikävä jo oli melkoinen, otin puhelun Volgogradista Helsinkiin. Se tuli tunnin sisällä, ja kuuluvuus oli erittäin hyvä. Kolmen minuutin jakso maksoi noin 800 mk. Aikaisemmin Moskovasta kotiin soittaessani oli hinta ollut noin 500 mk. Kotimatka tapahtui siten, että Volgogradista lensimme jälleen Moskovaan ja sieltä edelleen Leningradiin, josta palasimme junalla Helsinkiin.

YHTEENVETO

Suomalaiselle matkailijalle, joka liikkuu Neuvostoliitossa, tuottaa kieli

Volgogradin helteessä akaasiapuun alla

melkoisen tenän, mutta silmillään näkee luonnollisesti paljon muutakin kuin painettua tekstiä. Sen perusteella, mitä kahden viikon aikana Neuvostoliitossa ehti nähdä, on todettava, että kaikki se, mikä tavalla tai toisella oli tekniikan kanssa yhteydessä, oli pitkälle kehittynyttä. Lentoliikenne pelasi hyvin ja metrot olivat komeasti rakennetut. Yleisillä kulkuneuvoilla liikkuminen oli halpaa. Kantosiipialuksia käytettiin vesiteillä hyvin paljon ja leikillisesti sanottiinkin, että kantosiipialus (nopeus 60 km tunnissa) on nopeampi kuin auto, jonka kulkua haittaavat liikennevalot ja muut liikenne-esteet.

Sodan jälkeistä jälleenrakennusta oli tapahtunut hyvin suuressa mitassa. Tästä olivat osoituksena komeat julkiset rakennukset ja ajanmukaiset hotellit. Asuntopula on toistaiseksi vielä melkoinen, mutta tilanne paranee päivä päivältä.

Elintasosta on todettava, että palkat ovat jonkin verran ja toisinaan paljonkin alhaisemmat kuin meillä vastaavilla työntekijöillä ja virkamiehillä. Toisaalta on kuitenkin todettava, että asuntojen vuokrat ja liikennemaksut olivat halvemmat kuin meillä. Ruokatavara oli suurin piirtein samoissa hinnoissa, mutta tekstiilituotteet huomattavasti kalliimpia.

Uskonnolla ei ole samaa merkitystä kuin meillä. Se oli todettavissa jo siitäkin, että lukuisat kaupungeissa olevat kirkot oli tarpeettomina suljettu ja otettu toiseen käyttöön. Kirkkokansan muodostivat yleensä vanhat ihmiset.

Ihmiset olivat yleensä, niin paljon kuin kielivaikeuksien vuoksi heidän kanssaan pääsi kosketukseen ja keskusteluun erittäin ystävällisiä ja auttavaisia.

Lopputoteamuksena voin mainita, että matka oli lyhyesti sanottuna mielenkiintoinen ja onnistunut. Ajattelin, että pitäisi päästä vielä toisenkin kerran tähän suureen naapurimaahan katsomaan lähinnä kaikkea sitä, mikä koskee kuurojen koulutusta, yhdistyselämää sekä erikoisesti kuurojen omia teollisuusyrityksiä. Tähän avautuu toivon mukaan joskus tilaisuus.

Liittomme uutisia

Hallituksen kokouksessa 16. 9. 62 aluksi puheenjohtaja kohdisti onnittelun sanoja rouva Katri Pitkäselle huomiseksi sattuvan merkkipäivän johdosta. Rva Ahlbäck ojensi hänelle liiton lahjana taidelasimaljakon ja kukkia.

Toimihenkilökurssit tulisivat järjestettäväksi marraskuun 2—3 p:nä 1963 joko Porissa tai Vaasassa.

Liiton vuosikokouksessa lausuttujen toivomusten johdosta merkittiin, että luennot kuuroista sairaanhoitokouluissa ja opettajaseminaareissa on saatu järjestymään ja osin jo pidettykin, saavuttaen hyvän vastaanoton.

Kuurojen äitileiristä 2—11. 7. 62 Sökössä esitettiin tilitys, jonka mukaan käytettäväksi annetusta määrärahasta oli palautettu liitolle mk 29.630:—.

Nuorisoleiristä Kalvolassa 9—14. 7. 62 esitettiin myös tilitys. Myönnetyn määrärahan lisäksi oli syntynyt n. 46.000:— vajaus, joka päätettiin maksaa.

Urheiluairueen (SKLU:n lehden) yhdistämisestä Kuurojen Lehteen oli tehty Kuurojen Urheiluliiton taholta esitys, joka saavutti kannatusta. Valittiin yhteistoimikunta asian käytännöllistä puolta järjestämään. Kulut urheiluosaston toimittamisesta maksaa SKUL, joka saa valita tähän tehtävään oman miehensä toimituskuntaamme.

Kuurojen Joulun painatus hyväksyttiin tänä vuonna tehtäväksi Oy Surdus Ab:ssa.

Hyväksyttiin liiton v:n 1963 tulo- ja menoarvio, joka päättyi 12.600.000 mk:aan.

Merkittiin jätetyksi valtion viranomaisille anomus kahden kuurojenkonsulentin palkkaamisesta, toinen Etelä- ja toinen Pohjois-Suomea varten ja että tätä varten otettaisiin määräraha valtion v:n 1964 menoarvioon.

Merkittiin, että Onnenpotkuarpajaisista oli saatu 1.142.869:—, josta päätettiin myyntiä hoitaneille yhdistyksille jakaa myyntimäärien mukaisesti yht. mk 561.090:—. Tästä on kiertokirjeellä lähetetty ilmoitus a.o. yhdistyksille. Loput Omakotirahastoon.

Päätettiin anoa vuodeksi 1963 uutta arpajaislupaa.

Tulkki- ja televisiovastaanotintiedusteluun oli vastannut 16 yhdistystä. Esitettiin 5 uutta tulkkia, jotka jätettiin entisten lisäksi viittomakielitoimikunnalle hyväksyttäväksi. Televisioita oli 105, mistä luvusta puuttuvat helsinkiläiset.

Merkittiin kouluhallituksen ilmoitus, että kuurosokeain oppivelvollisten lasten kouluopetus on tarkoitus järjestää Jyväskylän kaupunkiin rakennettavien aistivikaisten lasten koulujen yhteyteen.

Raha-automaattiyhdistykseltä merkittiin kuluvaksi vuodeksi anotun 8 milj. mk:n sijasta saaduksi vain 5 milj. mk. Yhdistysten anomien korko- ja velan lyhennysmaksujen määrä niiltä yhdistyksiltä, joiden anomukset olivat liitetty mukaan, oli ollut 2,5 milj. Tästä joudutaan tinkimään pienimpään mahdolliseen määrään. Ne yhdistykset, jotka olivat liiton kautta anoneet avustusta rahaautomaattivaroista tehkööt uuden anomuksen, osoitettuna liiton toimistoon ennen 12. 11. 62. Anomuksessa tulee mainita: jälellä oleva laina, sen korko (markoissa) ja vuotuinen lyhennys sekä kykeneekö yhdistys selviämään näistä maksuista.

Päätettiin liiton eri yhteisöille antamat lainojen korot nostaa vuoden 1963 alusta entisestä 6 %:sta 7 %:n.

Kulttuuripäivien järjestämiskuluihin Jyväskylässä 2—4. 11. 62 myönnettiin 80.000:—.

Jätettiin puheenjohtaja Savisaaren tehtäväksi ottaa yhteys Venäjän Kuurojenliittoon (VOG), siinä tarkoituksessa, että täältä voitaisiin lähettää pienehkö retkikunta tutustumaan kuurojen opetukseen, huoltoon ja laitoksiin.

Algot Strömsholmin tekemästä anomuksesta päätettiin myöntää Pörkenäsin leirin aiheuttaman tappion peittämiseksi 10.000:— hengelliseen työhön käytettävistä varoista.

Päätettiin ostaa Jalmari Pousin ja Väinö Mattila-vainajan omistamat Oy Surdus Ab:n osakkeet 36 kpl. à 500:— liitolle.

Helsingin Kuurojen Yhdistykselle myönnettiin kirjastonsa kartuttamiseksi 15.000:— ehdolla, että luettelo ostetuista kirjoista jätetään liiton hallitukselle.

Lisäksi käsiteltiin muitakin juoksevia asioita.

Seuraava hallituksen kokous päätettiin pitää 18. 11. 62 klo 10.30.

Moottoripalsta

KUUROJEN AUTOJÄRJESTÖN VUOSIJUHLAILLALLISET

pidetään lauantaina marraskuun 17 p:nä klo 19 Ravintola Kiltassa, Humalistonk. 8, Turussa. Osanottomaksu 1.000:—. Ilmoittautumiset, joita tulee seurata osanottomaksut, lähetettävä marraskuun 11 p:n mennessä os. herra Sulo Ikola, Tolarintie 11 P 100, Pohjois-Haaga (postisiirtotili n:o 121080).

KUUROJEN AUTOJÄRJESTÖN

yösuunnistus- ja taitoajokilpailut pidettiin Invaliidisäätiön Maatalousoppilaitoksella Mäntsälässä elokuun 4—5 p:nä.

Edellisenä päivänä ajaessani kilpailupaikalle katsomaan, onko kaikki kunnossa, oli sää mitä kurjin. Vettä tuli ylhäältä ja alhaalta, autoni oli ylitä päältä kurassa. Kuinkahan kilpailut huomenna menevät, tuumiskelin.

Mutta kun kilpailupäivänä taas ajoin saman matkan, oli sää mitä parhain. Tiet olivat höylätty ja jyrätty tasaisiksi sateitten jälkeen. Perille saapuessani oli Maatalousoppilaitoksen pihalla autoja parkkeerattuna eri paikkoihin — katsojien autot erikseen ja kilpailijain erikseen. Ilahduttavan paljon olikin osanottajia saapunut, vaikka ennen kilpailuja oli 5—6 osanottoilmoitusta peruutettu ja lopullisesti ilmoittautuneista 12 kilpailijasta vain 3 oli jäänyt saapumatta voittamattomien esteiden vuoksi. Kilpailijoita oli siis 9 autoa ohjaajineen ja kartanlukijoineen paikalla.

Ensiksi syötiin tukeva päivällinen klo 16.30 koulun avarassa ruokasalissa, joka täyttyi kuuroista. Sen jälkeen oli ulkosalla muuta ohjelmaa, kunnes keräännyttiin illanviettoon. Ohjelmasta mainittakoon järjestön puheenjohtajan Osmo Entelän puhe, toimittaja Rurik Pitkäsen selostus liikennesäännöistä. Lopuksi esitettiin elokuva automatkasta Saksaan, Itävaltaan, Sveitsiin ym. Lisäksi vielä

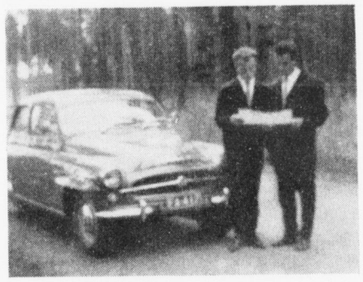

S. Kallio – S. Jakobsson, Pori

AK:lta saatu elokuva Monte-Carlon rallista, joka oli aivan toista luokkaa kuin omat "kesyt" kilpailumme, jotka pian alkoivat sekä Afrikan safarista.

9 autoa, joissa oli ohjaaja ja kartanlukija, lähetettiin matkaan yön pimeydessä 3 minuutin väliajoin lähes 100 km mittaiselle reitille. Sen jälkeen me muut palasimme katselemaan illanvieton ohjelman suoritusta. Lopuksi sai nuoriso tanssia kyllikseen läheisessä seuratalossa.

Lasketussa määräajassa (salainen ihanneaika oli 2 t. 20 min.) alkoi kilpailuun osallistuneita autoja saapua maaliin. Voittaja saapui maaliin 33 sekuntia myöhästyneenä ihanneajasta, mikä on harvinaisen hyvä suoritus. Viimeiseksi tulivat 3:n tarkastusaseman miehet, antaen kirjalliset raporttinsa. Sitten painuttiin nukkumaan koulun oppilasasuntolan 2:n hengen huoneitten mukaville vuoteille. Lähiseutulaiset ajoivat koteihinsa, tullakseen aamulla takaisin.

Taitojajot suoritettiin sunnuntaina oppilaitoksen työpajarakennusten edustalla. Ne olivat aika hauskat seurata, vaikka panivatkin ohjaajat kovalle koetukselle.

Katsojia oli kumpanakin päivänä 80 henkeä, joille oli järjestetty yöpyminen ja ateriat koululla.

Yhteisen päivällisen jälkeen seurasi palkintojenjako sekä yösuunnistus- että taitoajokilpailuissa. Tällöin luvattiin ensi kesänä järjestää kilpailut myöskin moottoripyörille ja erikseen autoille, jolloin pienin virhepistemäärä ratkaisee sijoituksen. Yleisö ja kilpailujen osanottajat lausuivat toivomuksen, että tällaiset kilpailut järjestettäisiin jatkuvasti, sillä ne ovat paitsi hauskat myös opettavaiset jokaiselle, niinhyvin osanottajille kuin katselijoillekin.

Tämänkertaiset kilpailut onnistuivat sään puolesta mitä parhaiten, sillä niitä suosi molempina päivinä kuiva ja kirkas sää, seuraavana päivänä jo alkoi taas sataa.

Yöajon tulokset:

		v.p.
1.	R. Tamminen—P. Aalto, H:ki	245
2.	S. Kallio—S. Jakobsson, Pori	283
3.	E. Putkonen—U. Saarikko, H:ki	1330
4.	M. Petäjäinen—E. Honkavaara Porvoo	2500
5.	J. Palin—V. Lehtonen, H:ki	2860
6.	J. Auvo—Romppanen, Piekäsämäki	3000
7.	S. Ikola—A. Ikola, H:ki	3110
8.	M. Salli—A. Heinonen, R:mäki	4480
9.	M. Liinapuro—E. Blom, H:ki	5360

Taitoajon tulokset:

		v.p.
1.	M. Liinapuro,	109
2.	S. Ikola, Helsinki	520
3.	J. Palin, Helsinki	680
4.	S. Kallio, Pori	786
5.	M. Petäjäinen, Porvoo	808
6.	R. Tamminen, Helsinki	1017
7.	E. Putkonen, Helsinki	1155

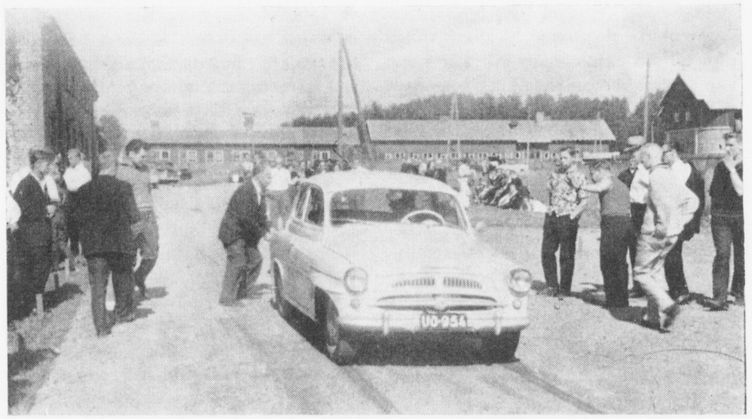

Pekka Aalto suorittamassa taitoajoa

8.	M. Salli, Riihimäki	2461
9.	J. Auvo, Pieksämäki	kesk.

Yhteismäärien tulokset:

		v.p.
1.	S. Kallio—S. Jakobsson	1069
2.	R. Tamminen—P. Aalto	1262
3.	E. Putkonen—U. Saarikko	2485
4.	M. Petäjäinen—E. Honkavaara	3308
5.	J. Palin—V. Lehtonen	3540
6.	S. Ikola—A. Ikola	3630
7.	M. Liinapuro—E. Blom	5469
8.	M. Salli—A. Heinonen	6941

Näe ja näy pimeässä

TALJAn syksyinen liikenneturvallisuuskampanja lähtee jälleen liikkeelle teemanaan tuttu "Näe ja näy pimeässä": ei voi kyllin usein korostaa maanteidemme "mustan surman" vaaraa, joka kohdistuu erikoisesti tieliikennekuoleman jo muutenkin raskaasti verottamaan jalankulkijaryhmään.

Pimeässä näkyminen on saatava kansaan niin iskostettua, että jokainen todella tajuaisi sen merkityksen ja varautuisi pimeän kuolemaa vastaan.

Pimeässä näkeminen on myös tärkeä liikenneturvallisuusmielessä: ajoneuvojen kuljettajia kehoitetaan suuntaamaan valonsa oikein, koska väärin suunnatut valot ovat suorastaan vaarallisia esim. kohtaamishetkellä, jolloin häikäisyvaara muutenkin on suurempi.

Pimeässä me näymme hyvin, jos käytämme valaisinlaitetta tai voimakkaasti valoa heijastavalla aineella päällystettyä esinettä. TALJA suosittelee nimenomaan kätevää *heijastinta,* jonka käytössä on muistettava, että se edellyttää liikennettä vastaan kulkemisen eli maantien v a s e m m a n puolen käytön ja että kilpi tällöin ripustetaan oikealle puolelle. Se turvanaan jalankulkija näkyy jo yli 100 metrin päästä, mikä on riittävä pysähtymismatka normaalivauhtiselle ajoneuvolle.

Pimeässäkin me pärjäämme hyvin, jos tarkistamme ennen matkalle lähtöä valolaitteet, katsomme, että ajokkimme heijastimet ovat ehjät ja puhtaat. Ennen starttinappulan painamista kertaamme vielä pimeässä ajon turvallisuusohjeet ja varaudumme yllättäviin tapauksiin, kuten yhtäkkiä pimeästä esiin tulevan jalankulkijan ilmestymiseen.

Jokaisen vastuuntuntoisen kansalaisen velvollisuus ei ole ainoastaan turvata oma vaan myös muiden kanssaihmistensä henki. Nimenomaan lapsia ajatellen on vanhempien antama hyvä esimerkki velvoittava. Neuvomalla ja opastamalla nuorimpia teemme heille helpommaksi ottaa vastaan huomispäivän liikenne. Näin tulee meille kaikille, ei ainoastaan nyt, vaan vastakin

LIIKENNETURVALLISUUS TAVAKSI.

Kotimaasta

KUUROJEN AMMATTIKOULU

Turussa toimivaan Kuurojen ammattikouluun on otettu 18 uutta oppilasta, jotka tulevat valmistumaan seuraaviin ammatteihin: maalareiksi: Raimo Erkkilä, Matti Lahtinen ja Olavi Lankosaari, vaattureiksi: Irma Hyttinen ja Seija Jakokorpi, naisten pukuompelijoiksi: Anja-Riitta Rasmus ja Marjatta Sinkko, teollisuusompelijoiksi: Vuokko Laaksonen ja Terttu Oksanen, viilareiksi: Hannu Honkiniemi ja Reijo Setälä, hopeasepäksi: Antero Kivi, kultasepäksi: Jouko Lehtiö, valuriksi: Pauli Kumpunen, kirjansitojaksi: Kauko Marjamäki, peltisepäksi: Seppo Marjamäki, verhoilijaksi: Matti Mauranen ja puusepäksi Niilo Säkkinen.

VAASAN KUUROJEN yhdistys oli 22—23/9 lauantaiksi ja sunnuntaiksi järjestänyt kuurojen esitelmäpäivät. Jo lauantai-iltana kerääntyi suuri joukko kuuroja eri puolilta Pohjanmaata kuurojen yhdistyksen taloon Palosaarella.

T. Taimisto toivotti osanottajat tervetulleiksi. Meri Södergård esitti viittomakielellä runon. Erkki T u l i n i e m e n puheen jälkeen Kuurojen liiton varapuheenjohtaja Eemil M a t t i l a esitelmöi yhdistysten hoidosta. Hän selosti perusteellisesti invalidiavustuksia, jotka osittain ovat epäoikeudenmukaisia. Hän mainitsi mm., että jos kaupungissa asuva kuuro anaitsee vaikkapa 5 milj. mk vuodessa, saa hän invalidirahan, kun sen sijaan maaseudulla asuva kuuro, jolla on vähän maata, jää ilman invalidirahaa. Yhteiskunnassamme on useita erilaisia ryhmiä, jotka kokoontuvat monenlaisten hyvien asioiden ja aatteiden merkeissä. Me kuurot kokoonnumme omassa yhdistyksessämme kuurojen probleemien merkeissä keskustelemaan vaikeuksistamme. Meidän on tiedettävä, että kaikki olemme vastuussa yhdistyksemme hoidosta ja sen yhteiskunnassa nauttimasta arvonannosta.

Dipl.ins. Runo S a v i s a a r i piti kaksi esitelmää vierailustaan Neuvostoliitossa. Ensimmäinen esitelmä koski käyntiä Leningradissa, toinen käyntiä Moskovassa. Sunnuntaina hän kertoi käynnistään Stalingradissa ym. paikkakunnilla. Edelleen hän puhui kuuromykkien toiminnasta Neuvostoliitossa.

Sunnuntaina kuurot kokoontuivat kaupungin kirkkoon, jossa saarnasi asessori T. V i r o l a i n e n. Liturgina oli past. Rajalahti. Past. Eino Savisaari tulkitsi koko jumalanpalveluksen kuuroille. Helena Laakso huolehti virrenveisuusta. Seurakunta tarjosi kuuroille kirkkokahvit seurakuntasisarien huolehtiessa tarjoilusta.

Illalla kokoonnuttiin jälleen kuurojen taloon. Past. Eino S a v i s a a r i puhui kuulovammaisten vanhempien lasten kasvatuksesta. Eemil M a t t i l a piti historiallisen esitelmän ja lisäksi puhuivat E. T u l i n i e m i, Runo S a v i s a a r i, T. T a i m i s t o ym.

"Vaasa"

Urheilua

Osotteen muutos

SUOMEN KUUROJEN URHEILULIITON

puheenjohtaja
Carl-Eric Martola
Kristianinkatu 2 B 37, Helsinki

MIHIN MENET SKUL?

Olen mielenkiinnolla seurannut Kuurojenlehdessä ja Urheilu Airueessa olleita Narmalan ja Julun kirjoituksia. Vaikka sanotaankin, että nainen vaietkoon seurakunnassa, uskallan kuitenkin pistää lusikkani herrojen soppaan, luottaen heidän gentlemannisuuteensa. Molemmat herrat näyttävät unohtavan sen tosiseikan, mutta ei suinkaan vähäpätöistä, että useimmilla urheilijoilla on perhe ja että urheilijan on ajateltava etupäässä perheensä hyvinvointia. Tunnen montakin tapausta jolloin on naimisiin mentyä täytynyt lopettaa urheilu, koska se ei kannata. Siis niin kauan kuin SKUL ei kykene maksamaan täyttä korvausta menetetyltä työajalta ei tarvitse odottaa urheilun kehittyvän ja osanottajien lisääntyvän koska ainakin pitemmät kilpailumatkat tapahtuvat, miltei poikkeuksetta perheen hyvinvoinnin kustannuksella. Julu mainitsi, että urheilijat ovat tuoneet esiin tyytymättömyytensä. Onko se sitten ihme jos ollaan tyytymättömiä. Oliko tarpeen järjestää taas viikon kestävä matka Göteboriin, vaikka viime kesän kulutkin on vielä maksamatta. Minä toivoin ennen tätä matkaa että miehelleni ei tulisi kutsua sinne, koska nämä matkat tietää aina rahallista tappiota, siitä huolimatta että matkat ja päivärahaakin jonkin verran maksettiin, vaan ei se vastaa sitä että olisi pysynyt työpaikallaan. Kun sitten kutsu tuli, ei sille enää voinut mitään, koska tiedän että mieheni on urheilija sanan täydessä merkityksessä, niin ei näin ollen voi tosissaan kieltää, täytyy vain aina antaa myöten. Poikamiehillehän asia on aivan toinen vaan enpä usko että heillekään on pahitteeksi täysi korvaus menetetyltä työajalta. Voidaanhan sanoa että järjestäisivät kesälomansa sopivaan aikaan, mutta olisihan se perheenkin kanssa hauskaa joskus olla maalla sukulaisten luona.

Nyt kun se paljon kohuttu Amerikan matka on edessä päin olisi asiat saatava kohdalleen ettei urheilijoittemme tarvitse jättää perheitään kuukaudeksi oman onnensa nojaan, vaan voisivat kevyellä mielellä lähteä matkaan, tietäessään perheensä hyvin voivan. Näin voitaisiin saada useampia innostumaan ja ehkä löydettäisiin uusiakin kykyjä.

Asiasta toiseen eikö SKUL voisi edes kerran vuodessa lähettää tarkkailijan alaistensa seurojen vuosikokouksiin niin kuin Kuurojenliittokin, miestä joka tietää ja uskaltaa sanoa puolueettomasti ja henkilöön katsomatta, mikä on oikein ja mikä väärin. Näin päästäisiin vähemmällä riitelemisellä ja jäisi siinä vielä aikaa puhua ja neuvoa monta hyvää asiaa.

Kirjoitan tämän mieheni vastaväitteistä huolimatta, kaikkien urheilijoitten vaimojen, nykyisten ja tulevien, puolesta ettei meidän vaimojen tarvitse miestemme kanssa väitellä, vaan voisimme hyvillä mielin päästää heidät matkaan ja vieläpä kannustaa. Aikaa parempaa toivoen.

Eräs urheilijan vaimo vain

SKUL:n SUUNNISTUSMESTARUUSKILPAILUT

pidettiin Vaasassa lokakuun 7 päivänä. Kilpailupaikkana oli Bölen kylän maasto Vaasan välittömässä tuntumassa ja järjestelyistä huolehti Vaasan Wellas.

Kilpailut olivat koonneet tyydyttävän runsaasti osanottajia, kaikkiaan 22 suunnistajaa oli ilmoittautunut. Heistä tietysti joku jäi saapumatta ja lisäksi tapahtui suunnistuskilpailun luonteeseen kuuluvia keskeyttämisiä.

Pääsarjan voiton vei yllättäen ja ylivoimaisesti Mikkelin Pentti Turkki. Rakoa oli seuraavaan mieheen peräti 27 minuuttia. Mutta niinpä Turkki olikin kertomansa mukaan keskittynyt juuri suunnistukseen ja oli ennen mestaruuskilpailua osallistunut pariinkymmeneen kuulevien kilpailuun.

Maasto oli korkeuseroltaan köyhä, mutta täynnä pieniä soita, kukkuloita ja isoja irtokiviä. Ratamestari oli sijoittanut näihin tarkkuutta vaativiin pisteisiin useimmat rastit, mutta lähistöllä oli aina kiintopisteiksi sopivia peltoja ja niittyjä. Siksipä ei rataa voi pitää erityisen vaikeana. Peltoja ja niittyjä oli vähän liikaakin, sillä Turkki kertoi juosseensa puolet reitistä niitä pitkin. Mutta sekin tavallaan osoittaa hänen kykyjään, sillä eipä monikaan hoksannut yhtä tarkasti valita reittinsä.

Ikämiessarjan voiton vei Evert Viitala ja vielä ylivoimaisemmin kuin Turkki. Kansallisiin lajeihin kuuluvassa alokassarjassa oli ykkösenä korkeushypyn erikoismies Södergård. Oli muuten erikoista huomata kuinka suunnistuksessa saattaa olla mukana muiden lajien erikoismiehiä. Olihan mukana myös Kalevi Kuningas ja Pauli Savolainen.

Kansalliseen kilpailuun kuului myös naisten sarja, jonka voittajaksi ainoana osanottajana mutta hyvällä ajalla selvisi Jyväskylän Liisa Särkijärvi. Hän sai myös mestaruusmitalin, vaikkei sarjaa varsinaisesti ole vielä liitetty mestaruuskilpailun ohjelmaan.

Vaasan Wellaksen puuhamies Teuvo Taimisto ansaitsee hatunnoston kilpailun järjestelyistä.

Tulokset:

M-I 9 km: 1. Pentti Turkki MikkelinKu 1.10,10, 2. Jarmo Narmala Häli 1.37,07, 3. Martti Salli Häli 1.37,38, 4. Olli Lehti Hero 1.44,10, 5. Paavo Jussila Jalo 2.05,55, 6. Kalevi Kuningas Valpas 2.11,33, 7. Tauno Tiirikka LahdenKU 2.15,37.

M-35 6 km: 1. Evert Viitala Wellas 1.22,55, 2. Reino Sulkanen LahdenKU 2.20,51.

M-II (alokassarja) 3,6 km: 1. Bror-Eric Södergård Wellas.

N 3,6 km: 1. Liisa Särkijärvi Jalo 56,38.

HERO järjestää tavanmukaisen vuosijuhlan palkintojakoineen marraskuun 10 päivänä klo 19 HKY:n huoneistossa, Liisankatu 27 A.

HERO järjestää iltaman elokuvaesityksineen marraskuun 24 päivänä klo 19 HKY:n salissa, Liisankatu 27 A 8. Elokuvaohjelmassa on mm. hiihtokilpailut, Hero—Valpas voimisteluottelu, naamiaiset, seuraottelu urheilussa ja piirrettyjä kuvia. Tervetuloa.

OULUN Kuurojen Ryhti järjestää koripallokilpailun kiertopokaaliottelussa Jyväskylän Kuurojen Jalon kanssa, alkaen marrask. 25 p:nä Oulussa.

TURUN Valppaan vuosijuhla pikkujouluineen pidetään jouluk. 1 p:nä klo 19 Kuurojentalossa. Ohjelma vaihteleva. Joulupukki saapuu. Tervetuloa!

KYMENLAAKSON Kuurojen urheiluseura Tähden pikkujoulu pidetään Kotkan Työväentalon kerhohuoneistossa lauantaina 1 p:nä jouluk., alkaen klo 19. Tilaisuudessa on mm. arpojenmyyntiä, huvipostia, joulupuuroa ja palkintojenjako. Vanhat ja uudet jäsenet tuttavineen ovat tervetulleita.

TAMPEREEN Kuurot Urheilijatseuran pikkujoulujuhlailtama pidetään lauantaina joulukuun 1 p:nä TKY:n huoneistossa Satamakatu 1 B alkaen klo 19. — Ohjelmassa mm. palkintojenjako 1962:n koko kauden kilpailuista. Tervetuloa.

OULUN Kuurojen Ryhti järjestää Uuden vuoden valvojaiset joulukuun 30 p:nä klo 15 Kuurojen talossa, Koskitie 19 a. Ohjelmassa ampumakilpailu, arvonta, vapaata ajanvietettä ja 31 p:nä joulukuuta juhlaohjelma klo 19. Sydämellisesti tervetulleita kaikki.

TAMPEREEN Kuurot Urhelijat r.y:n vuosikokous on *lauantaina* tammikuun 26 p:nä 1963 Tampereen Kuurojen yhdistyksessä alkaen klo 18. Esillä sääntöjen määräämät asiat.

Shakkia

KEHOITAMME shakinharrastajia (I—III lk:n pelureita) osallistumaan

KELLOPIKASHAKKIMESTARUUSKILPAILUIHIN

7 x 7, jotka järjestämme Helsingissä, Liisank. 27 A 8, marrask. 18 p:nä klo

10—15. Kilpailujen jälkeen jaetaan palkinnot. Osanottomaksut suoritetaan kilpailujen alkaessa. Osanottoilmoitukset on lähetettävä marrask. 10 p:n mennessä os. herra Väinö Tolsa, Mäenlaskijantie 4 E 128, Herttoniemi.

Shakki-illanvietto järjestetään marrask. 17 p:nä klo 19 Liisank. 27 A 8:ssa. Runsasta osanottoa toivoen merkitsemme shakkiterveisin

HKY:n Shakkikerho

Kokouksia

KYMENLAAKSON Kuurojenyhdistys järjestää illanvieton 10 p:nä marrask. Koskisen talossa, 5 p. Inkeroisissa klo 18. Hyvä ohjelma, hyvät arpajaiset kahvitarjoiluineen. Jäsenet vieraineen tervetulleita.

MIKKELIN kuurojenkoulusta keväällä 1952 päässeet A-luokan oppilaat kokoontuvat luokkakokoukseen uudella kuurojenkoululla 18. 11. 62 klo 10. Ilmoittauduttava os.: Pentti Kakriainen, Laajalammintie 4, Mikkeli. Ilmoittautuneita vastaan tullaan ja menemme sitten joukolla Urpolaan, jossa uusi koulu on. Tervetuloa.

TAMPEREEN Kuurojen Naistenkerhon puurojuhla pidetään marask. 24 p:nä klo 19 kuurojen omassa huoneistossa, Satamakatu 1 B. Tervetuloa sydämellisesti läheltä ja kaukaa!

OULUN Kuurojenyhdistyksen 30-vuotisjuhla pidetään marraskuun 24—25 p:nä Kuurojen talossa, Koskitie 19 a. Tervetuloa läheltä ja kaukaa.

IMATRAN Kuurot pitää pikkujoulujuhlan jäsenilleen marrask. 24 p:nä klo 18 Voimalaitoksen ruokalassa. Hyvä ohjelma, pukki ym. Jäsenet saapukaa joukolla oman yhdistyksen järjestämään pikkujoulujuhlaan, sillä se ei maksa mitään. Jäsenkirjat mukaan.

LAPPEENRANNAN Kuurojenyhdistyksen esitelmäpäivät ovat Kuurojen talolla 24—25 p. marrask. Esitelmöitsijöinä toht. A. K. Aalto ym. mielenkiintoista. Tervetuloa. Erikoisesti nuorille. Vapaata ohjelmaa ym.

PIETARSAAREN Kuurojenyhdistys järjestää pikku-joulujuhlan ja esitelmäpäivät kaupungin seurakuntatalossa joulukuun 1—2 p:nä, alkaen lauantaina klo 18. Herra ja rouva Kauko Mäkelä Tampereelta tulevat puhumaan. Tervetuloa läheltä ja kaukaa.

JYVÄSKYLÄN Kuurot ry viettää 55-vuotisjuhlaansa joulukuun 2:na päivänä kaupungin uudessa Seurakuntatalossa, Jyväskylänkatu 12, alkaen klo 14, ja jatkuen illalla pikkujoulujuhlalla. Tervetuloa!

KERAVAN Kuurojen Kerho järjestää sunnuntaina joulukuun 2 p:nä klo 14 esitelmäpäivän ja pikkujoulujuhlan herra Voitto Vickholmin talossa Joukahaisentie 37. Helsingin rautat.asematorilta lähtee linja-auto Keravalle laiturilta 12. Tervetuloa!

KOTKAN Kuurojenyhdistyksen pikkujoulu pidetään Työväentalon kerhohuoneustossa lauantaina 8 p:nä jouluk. alkaen klo 18. Ohjelmassa mm. huvipostia, arpojenmyyntiä ja joulupuuroa sekä joulupukki tulee Korvatunturilta. Vanhat ja uudet jäsenet ystävineen ovat tervetulleita.

HAAPAJÄRVEN Kuurojenyhdistyksen pikkujoulu joulukuun 8 p:nä peruutetaan, sensijaan pidetään illanvietto klo 18, jolloin käsitellään kuurojen työllisyyskysymyksiä. Toimittaja Rurik Pitkänen tulee puhumaan.

Vuosikokous pidetään joulukuun 9 p:nä klo 12 Seurakuntatalossa. Mahdollisesti rovasti Heikki Hyvärinen vierailee Haapajärvellä. Tervetuloa.

HELSINGIN Kuurojen Yhdistyksen Naiskerho viettää pikkujoulujuhlaa 8. 12. 1962 klo 19.00 H.K.Y:n huoneustossa vaihtelevalla ohjelmalla.

9. 12. järjestetään Naiskerhon toimesta Kirpputori H.K.Y:n ompeluseuran joulumyyjäisten yhteydessä samassa paikassa Liisank. 27. A. 8. klo 12.00.

Sökön kesäkodin hyväksi. Tervetuloa.

KARJALAN Kuurot järjestää joulumyyjäiset Kouvolassa seurakuntatalo Betelissä lauantaina jouluk. 8 p:nä alkaen klo 16. Yhdistyksen kuusijuhla alkaa samassa paikassa klo 18. Jäsenet ystävineen tervetulleita.

MIKKELIN Kuurojen yhdistyksen ja urheiluseuran yhteinen pikkujoulu pidetään Kuurojen koululla jouluk. 9 p:nä klo 13. Tervetuloa.

IISALMEN Kuurot r.y:n pikkujoulua vietetään Keskuskansakoululla jouluk. 9 p:nä klo 12. Vapaa tarjoilu. Tervetuloa!

TAMPEREEN Nuortenkerho järjestää pikkujoulujuhlan 15. 12. 62 klo 19 Kuurojenyhdistyksellä. Monipuolinen ja hauska ohjelma. Tervetuloa läheltä ja kaukaa.

Merkkipäiviä

50 VUOTTA täyttää joulukuun 5 p:nä työmies *Eetu Mikkonen* Kajaanissa, os. Asuntola 55. Hän kävi Kuopion kuurojenkoulua. Koulunsa päätettyään hän työskenteli ensin kotitilallaan Ristijärvellä. Sieltä hän sittemmin tuli Kajaani Oy:n liikenneosastolle töihin, missä on ollut vuodesta 1944 edelleen. Hän on Kainuun Kuurojenyhdistyksen perustajajäsen ja on hän toiminut yhdistyksen puheenjohtajana ja rahastonhoitajana. Nykyisin hän hoitaa sihteerin tehtäviä. Hän on huumorintajuinen ja rehti mies sekä hyvä kaskujen kertoja. Onnittelemme!

OY SURDUS AB

yhtiökokous

pidetään tiistaina marraskuun 20 p:nä 1962 klo 19 Suomen Kuurojen Liiton toimistossa Liisankatu 27 E 10 Helsingissä.
Esillä osakepääoman koroittaminen ja yhtiöjärjestyksen 2 pykälän muutos.

Johtokunta

KUUROJEN LEHTI
Tidskrift för Döva

68 vuosikerta 1963

Julkaisija: SUOMEN KUUROJEN LIITTO r.y.

Päätoimittaja: RUNO SAVISAARI, Riistapolku 1 C 29, Tapiola. Puh. 462 755.

Toimitussihteeri: RURIK PITKÄNEN, Helsinki, Liisankatu 27 E 10. Puh. 38 154.

Toimituskunta: Katri Pitkänen, Aura Ahlbäck, Ragnar Th. Ostman.

Toimitus ja konttori: H:ki, Liisankatu 27 E 10. Puh. 38 154. Kirjoitukset ja kuvat lähetettävä ennen edellisen kuukauden 7 päivää. Muotokuvista seurattava 500:– maksu.

Tilaushinta: Koko vuodelta 1963 kotimaassa ja Pohjoismaissa 800:–, ulkomaille 1000:–. Tilattavissa kaikista postitoimistoista.

Ilmoitushinnat: Lähempiä tietoja saa puh. 38 154. Kihlaus-, vihkimä- ja syntymäilmoitukset 300:–. Kuolinilmoitukset 500:–.

Kaikki maksut suoritettava Suomen Kuurojen Liitto r.y:n postisiirtotilille n:o 6825 tai rahastonhoitaja Eero Laamaselle, os. Liisankatu 27 E 10, Helsinki. Puh. 882 163.

Kuurojen Joulu

ilmestyy pian

Lehtemme kokovuoden tilaajat saavat sen ilmaiseksi

Luotettavia myyjiä otetaan kaikkialle

Myyntipalkkio 70:— kpl. Yksittäisnumerot 200:— kpl.

MYYJÄT, ilmoittautukaa heti osoitteella:

SUOMEN KUUROJENLIITTO r.y.

LIISANKATU 27 E 10, HELSINKI

TURKU 3
Sirkkalank 8a B 12
Elias Savisaari

Tilatkaa vuodeksi 1963 – Prenumerera för år 1963 på

KUUROJEN LEHTI-
TIDSKRIFT FÖR DÖVA

vuosikerta 68 – 67 årgång

ilmestyy kerran kuukaudessa, seuraten tapahtumia kuurojen maailmassa koti- ja ulkomailla.

Toimituskunta:
Katri Pitkänen, Aura Ahlbäck, Ragnar Th. Östman.

Tilaushinnat:
800:– koko vuodelta. Ulkomaille 1000:–. Vuositilaajat saavat runsaasti kuvitetun "Kuurojen Joulun" ilmaiseksi. Kuurojenkoulujen, ammatti- ja talouskoulujen oppilaat saavat sen tilaamalla opettajansa kautta jaettavaksi 400 markalla koko vuodeksi.

Tilauksia vastaanottavat kaikki postikonttorit, asiamiehet yhdistyksissä ja lehden konttori, os. Helsinki, Liisankatu 27 E 10. – Postisiirtotili n:o 6825.

Tehkää tilauksenne nyt heti ja tarjotkaa lehteä myös tuttaviennekin tilattavaksi. Omaa lehteämme levittämällä hankitte kannattajia kuurojen asialle kuulevienkin keskuudessa.

Utkommer en gång i månaden. Vad som sker och vad som hänt i de dövas värld, både in- och utrikes, skildras utförligt.

Redaktionskommitte:
Katri Pitkänen, Aura Ahlbäck, Ragnar Th. Östman.

Prenumerationspris:
700:– för hela året utan julpublikation. Till utlandet 1000:–. Elever i dövskolorna samt yrkes- och hushållsskolorna kunna genom lärarna få prenumerera för 400 mk i året.

Prenumeration kan ske genom alla postkontor, föreningarnas ombud och tidskriftens kontor, adr. Helsingfors, Elisabetsgatan 27 E 10, postgirokonto n:o 6825.

Gör Eder prenumeration genast och rekommendera tidskriften för Edra vänner och bekanta. Genom att sprida Er egen tidskrift på detta sätt skaffar Ni anhängare och förespråkare för de dövas sak i de hörandes krets.

RUNO SAVISAARI
päätoimittaja – huvudredaktör

RURIK PITKÄNEN
toimitussihteeri – red.sekreterare

BÖRJE AHLBÄCK
svenskspr. redaktör

Oy SURDUS Ab — 1962